దేవీ మాహాత్మ్యము

(శ్రీ దుర్గాసప్తశతి)

అనువాదకులు: శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు

ఇందు మూలశ్లోకములు, వానికి ధారాళమయిన ఆంధ్రానువాదమును పొందుపఱుపబడియున్నవి. అందందు ముఖ్యములును నిగూఢములును అగు శబ్దములకు పాదదీపికలందు వివరణములు చేర్పబడియున్నవి. దేవీనవరాత్రములందును, ఇతర పవిత్రావసరములందును నిత్యపారాయణమొనర్పవలసిన ఉత్తమగ్రంథము. ఈ గ్రంథప్రాశస్త్యము పూర్తిగా వివరించు పీఠికయు చేర్పబడియున్నది.

(170 + 16) పుటలు ప్రజ్జ్వలమగు ప్రథమ ముద్రణము వెల : రూ. 2/-

శ్రీ వివేకానంద లేఖావళి

(రెండు భాగములు)

అనువాదకులు :

శ్రీ చిరంతనానందస్వామి

భారతదేశమున ఇంటింటను ఉండవలసిన పుస్తకములలో నిది యొకటి; బాలికా బాలకులెల్లరును శ్రద్ధతో పదేపదే చదువవలసిన పుస్తకములలో నిది యొకటి.

ఈ లేఖలయందు దైవభక్తి, మానవరక్తి, కార్యాసక్తి—ఇవి నిరంతరసంయోగము దాల్చి జీవితాంధకారమును దొలగింపజేయు జ్యోతిగ నుండుట స్పష్టము.

-కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి

మొదటి భాగము : 256 పుటలు
రెండవ భాగము : 226 పుటలు

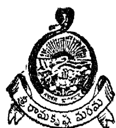
ఒక్కొక్క భాగము వెల: రూ. 1-50

ప్రతులకు : మేనేజరు, శ్రీరామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

రామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౧౪   ౧౯౫౭, ఆగస్టు; హేవిళంబి — శ్రావణము   సంచిక ౨

విషయసూచిక

"సర్వేశ్వరుని శరణు జొరుము, అతని కృప నీ యనుభవమునకు అప్పుడు వచ్చును."

-శ్రీ శారదామణి.

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౧౪ } ౧౯౫౭ - ఆగస్టు : : హేవిళంబి - శ్రావణము { సంచిక

శ్రీ లక్ష్మీనృసింహ పఞ్చరత్నమ్

శ్రీమచ్ఛంకర భగవత్పాదులు

త్వత్ ప్రభుజీవప్రియ మిచ్ఛసి చే న్నరహరిపూజాం కురు సతతం
ప్రతిబి మ్బాలఙ్కృతి ధృతి కుశలో బి మ్బాలఙ్కృతి మాతనుతే
చేతోభృఙ్గ, భ్రమసి వృథా భవమరుభూమౌ విరసాయాం
భజ భజ లక్ష్మీనరసిం హానఘ పద సరసిజ మకరన్దమ్ ॥ ౧

టీక॥ చేతోభృఙ్గ = మనస్సు అనెడి ఓ తుమ్మెదా, త్వత్ = నీకు, ప్రభు = నియంతయైన, జీవ = ఆత్మయొక్క, ప్రియం = ప్రీతిని, ఇచ్ఛసి చేత్ = కోరుదు వేని, సతతం = ఎల్లప్పుడును, నరహరిపూజాం = నరసింహస్వామి పూజను, కురు = చేయుము, ప్రతిబిమ్బ + అలఙ్కృతి ధృతి కుశలః = ప్రతిబింబమును సింగారింప గోరు నేర్పరి, బిమ్బ + అలఙ్కృతిం = అసలుబింబమునకే సింగారింపును, ఆతనుతే = చేయును, విరసాయాం = వెగటుగొలుపునట్టి, భవమరుభూమౌ = సంసారపు ఎడారిలో, వృథా = వ్యర్థముగా, భ్రమసి = చుట్టుచున్నావు, లక్ష్మీనరసింహ = లక్ష్మీదేవితో కూడిన నరసింహస్వామియొక్క, అనఘ=స్వచ్ఛములైన, పద సరసిజ మకరన్దమ్= అడుగు దామరల తేనెను, భజ = సేవింపుమా, భజ = సేవింపుమా.

తా॥ నా మనస్సు అనెడి ఓ తుమ్మెదా, వెగటు గొలుపు నట్టి యీ సంసారపు ఎడారిలో వ్యర్థముగ చుట్టుచున్నావు, లక్ష్మీసనాథు డైన నరసింహస్వామి యడుగు దామరల తేనియను

గ్రోలుమా. నీకు నియంత మైన జీవుని మెప్పింప గోరుదు వేని, నరసింహదేవుని పూజను సదా చేయుము. దేవుడు బింబము, జీవుడు ప్రతిబింబము. సొమ్ములను మనము అసలుబింబమునకు అర్పించిననే, అవి ప్రతిబింబమునకు అర్పితము లగును.

శుక్తౌ రజత ప్రతిభా జాతా కట కా ద్యర్థ సమర్థా చేద్
దుఃఖమయీ తే సంసృతి రేషా నివృతిదానే నిపుణా స్యాత్ ॥ చేతో ॥ ౨

టీక॥ శుక్తౌ = ముత్తెపుచిప్పయందు, జాతా = కలిగినట్టి, రజతప్రతిభా = వెండి యను భ్రాంతి, కటక + ఆది + అర్థ సమర్థా చేత్ = కడియము చేసికొనుట మొద లైన ప్రయోజనాలకు ఉపయోగపడు నేని, దుఃఖమయీ = దుఃఖములతో నిండిన, ఏషా = ఈ, సంసృతిః = సంసారము, తే = నీకు, నివృతిదానే = ఆనందము నొసంగుటలో, నిపుణా స్యాత్ = సామర్థ్యము కల దగును.

తా॥ ముత్తెపుచిప్పను చూచినవానికి అది వెండి అను భ్రాంతి కలుగును, వెండి యను భ్రాంతి అతనిలో ఉన్న దే కాని, ఎదుట నేమో వెండి లేదు. కడియము చేసికొనుటకు నిజ మైన వెండి పనికి వచ్చునే కాని, వెండి యనెడి భ్రాంతి పనికి వచ్చునా ? అందుల కది పనికిరా నట్లే ఆనందమును సమకూర్చుటకు, దుఃఖమయ మైన యీ సంసారమును పనికి రాదు.

ఆకృతిసామ్యా చ్ఛాల్మలికుసుమే స్థలనళినత్వభ్రమ మకరోః
గన్ధరసా విహ కిము విద్యేతే విఫలం భ్రామ్యసి భృశవిరసే ఽ స్మిన్ ॥ చేతో ॥ ౩

టీక॥ ఆకృతిసామ్యాత్ = రూపు లోని పోలికచేత, శాల్మలికుసుమే = బూరుగుపూవు నందు, స్థలనళినత్వ = మెట్టతామర యనెడి, భ్రమం + అకరోః = భ్రాంతి జెందితివి. ఇహ = దీనిలో, గన్ధరసే = సువాసనయు, రుచియు, విద్యేతే కిము = ఉన్నవా ? విరసే = వెగటుపుట్టించు, అస్మిన్ = దీనియందు, విఫలం = వ్యర్థముగా, భ్రామ్యసి = చుట్టుచున్నావు.

తా॥ మెట్టతామరపూవును బూరుగుపూవును ఆకారములో ఒక్కరీతిగనే ఉండును. కాని దానిలోని సువాసనయు రుచియు దీనిలో ఉన్నవా ? ఇది వెగటు గొలుపును. ఇందులో వ్యర్థముగ చుట్టుచున్నావే.

స్రక్ చన్దన వనితాదీన్ విషయాన్ సుఖదాన్ మత్వా తత్ర విహరసే
గన్ధఫలీసదృశా నను తే ఽమీ భో గానన్తర దుఃఖకృత స్స్యుః ॥ చేతో॥ ౪

టీక॥ స్రక్ = పూలమాలలు, చన్దన = గంధము, వనిత + ఆదీన్ = స్త్రీలు మొద

లైన, విషయాన్ = ఇంద్రియ లక్ష్యాలను, సుఖదాన్ = సుఖకరము లని, మత్వా = తలంచి, తత్ర = వానిలో, విహరసే = విహరించుచున్నావు. భోగ + అనన్తర దుఃఖకృతః = అనుభవించిన పిమ్మట దుఃఖమును గలిగించునవి అగును. అమీ = ఇవి, తే = నీకు, గన్ధఫలీసదృశాః స్యుః నను = సంపంగివంటివి అగును కదా.

తా॥ ఇంద్రియలక్ష్యాలు సుఖకరము లని భ్రమించి వానిలో విహరించుచున్నావు. అనుభవించిన పిమ్మట ఆ విషయాలు దుఃఖమును గలిగించును. అవి నీకు సంపంగివంటివి కదా. సంపంగిని జూచిన తొలగి పోవుదువే, అట్లే వీనినుండియు తొలగి పో దగు ననుట. తుమ్మెదకు సంపంగి అప్రియ మని కవిసమయము.

తవ హిత మేకం వచనం వక్ష్యే శృణు సుఖకామో యది సతతం
స్వప్నే దృష్టం సకలం హి మృషా జాగ్రతి చ స్మర తద్వ దితి ॥ చేతో॥ ౫

టీక॥ తవ = నీకు, హితం = శ్రేయస్కరమైన, ఏకం వచనం = ఒక మాటను, వక్ష్యే = చెప్పెదను. సుఖకామః యది = సుఖమును గోరుదు వేని, శృణు = వినుము. స్వప్నే = కలలో, దృష్టం = కనబడినది, సకలం = సమస్తమును, మృషా హి = కల్లయే కదా, జాగ్రతి చ = మేలుకొనియున్నప్పుడును, తత్ వత్ ఇతి = అట్లే అని, సతతం = ఎల్లప్పుడును, స్మర = తలంపుము.

తా॥ సుఖింప గోరుదు వేని ఒక్క హితమును చెప్పెదను వినుము. కలలో కన్న దెల్ల కల్లయే కదా, జాగ్రదవస్థలో కనిపించునదియు కల్లయే అని తలంపుము.

రామకృష్ణానందస్వామిప్రశస్తి

(సంపాదకీయము)

పరమహంస శ్రీరామకృష్ణుడు దివ్యావతార మూర్తి, ఈ యుగపు ఆచార్యుడు, నేటి విశ్వ మతాల లక్ష్యాలు ఆయనలో పూర్తి చెందినవి. భగవంతుడు ఉన్నాడు అనుటకు ఉత్తమప్రమాణము భగవదనుభవమే అను సత్యమును ఆయన జీవితచరిత్రము మనకు ప్రకాశపఱచుచున్నది. 'నేను ఆత్మ' నను భావన సాధకునకు స్వానుభూతి మాత్రము కాదు, అతనిలో ఉన్న ఆ భావన అన్యులలో మార్పు తేగల శక్తియు అగుచున్నది. శ్రీరామకృష్ణుడు తాకిన చాలును, ఆ స్పర్శ పతితపావనసమర్థము. పాశ్చాత్యుల అజ్ఞేయవాదములో పడిపోయిన మహాప్రతిభా

వంతులగు వంగీయులను ఆయన వ్యక్తిమహిమ, ఆకర్షించి, తన యద్భుతప్రభావముచే వారిని జగము నుఱ్ఱూత లూప గల వేదాంతులుగ రూపొందించెను. వారు లోకులకు సర్వము విష్ణుమయమే అనియు మానవసేవయే మాధవ సేవ యనియు కఱపిరి. దక్షిణ హిందూదేశము అనాదికాలమునుండియు సనాతనాచారనిష్ఠకును వేదాంతశాస్త్రమునకును నెలవు, అట్టిచోట ఈనూత్న సిద్ధాంతమును బోధించుటకు ఈయన కున్న అర్హత వేఱెవ్వరికిని లేదని అందులకు రామకృష్ణానందస్వామినే శ్రీ వివేకానందస్వామి ఎన్నుకొనెను. రూపుదాల్చిన గురుభక్తియే రామకృష్ణానందస్వామి.

రామకృష్ణానందస్వామికి మొదటి పేరు శశిభూషణుడు. ఈయన వంగదేశమున సనాతనాచారనిష్ఠులును తాంత్రికోపాసకులు నైన బ్రాహ్మణుల కుటుంబాన క్రీ॥శ॥ 1863-వ సంవత్సరమున జన్మించెను. శ్రీవివేకానందులు జన్మించినదియు ఆ సంవత్సరముననే కదా! తొలుదొల్త గౌరాంగదేవునిబోధలు శశిభూషణుని డెందమును డక్కగొన్నవి. ఈయన పూర్తిగ శాకాహారి అయ్యెను. కళాశాలలో విద్యార్థిగ నున్నప్పుడే ఈయన ప్రతిభ అలోకసామాన్యముగ వెలుగొందెను. లెక్కలకు కావలసిన సూక్ష్మత, వేదాంతమునకు గావలసిన లోతు, సంస్కృతవైదుష్యము — ఇవి మూడును ఈయనలో మేళనమును బొందినవి. జ్ఞానక్షుధ జాడలు బాల్యములోనే ఈయనలో కనిపించినవి. గొప్ప బ్రాహ్మ సమాజ నాయకుడైన కేశవచంద్రసేను బోధనలచే ఆక్షుధ మఱింత చుఱుకెక్కినది. గురుదేవు డొక్కడే ఆక్షుధను తీర్ప గలిగినాడు. ఈయనయు శరత్తును గురుదేవుని దక్షిణేశ్వరమున తొలిసారి 1883 లో కలసికొనిరి. వెంటనే ఈయన మంత్రముగ్ధుడుం బోలె గురుదేవు నాకర్షణకు వశపడి, బి.ఏ. తరగతిలో చదువుచుండిన తన చదువును మాని, ఐహిక కామలోభాదుల నెల్ల త్యజించెను. గురుదేవుడు సాక్షాద్దివ్యావతారమూర్తి అనియే ఈయన నమ్మెను. ముక్తికంటెనుకూడ ఈయనకు గురుభక్తియే ప్రియతర మయ్యెననగా ఇక ఆ గురుభక్తి ఎంత ఉత్కటమో! 1883 నుండి 1886 వఱకు ఈయన గురుదేవుని చరణసన్నిధి నుండెను. గురుదేవుడు 1886 లో మహాసమాధి నొందెను. అప్పటినుండి శశి నిస్స్వార్థమైన ఆస్థతో తన జీవితమును గురుసేవకే అంకిలి మొనర్చుకొనెను. యువశిష్యులందఱును వివేకానందస్వామి నాయకత్వమున ఒక్కటైరి. క్రైస్తవసంప్రదాయమున సెయింటుపాల్ స్థాన మెట్టిదో, ఈ సంప్రదాయమున శ్రీవివేకానందస్వామి స్థాన మట్టిది. అందఱును సన్న్యాసదీక్షను స్వీకరించి, ఒక సంస్థగా ఏర్పడి, 'ఆత్మసిద్ధి' 'సేవ' అనెడి జంట లక్ష్యాల ప్రచారమునకై పూనుకొనిరి. ఆ లక్ష్యాలలో తపస్సునకును కర్మనిష్ఠకును చక్కని సామరస్యము కుదిరిపోయినది. గురుదేవుని స్మారక శేషాల (రెలిక్సు)ను కాచుకొనుట, మఠమును నడపుట, ప్రేమమయియగు తల్లివలె భోజనాదికమును విచారించుచు సాధువులను ఓముట—ఇవి శశి చేయుచుండిన పనులు.

1897 లో రామకృష్ణానందస్వామి మదరాసునకు విజయంచేసినప్పుడు శ్రీమార్గ అళగసింగ పెరుమాళ్లు, ఎమ్. సి. నంజుండరావు మున్నగు వారు ఈయనను పరమాదరపూర్వకముగ స్వీకరించిరి. సముద్రతీరమున పూర్వము శ్రీవివేకానందస్వామి వేంచేసి యుండి పవిత్రీ

కరించిన ఐస్హౌసులోనే ఈయనయు వసింప నారంభించెను. కొన్నాళ్లు అగు సరికి అక్కడ చోటు చాలక స్వామి చాల ఇబ్బందులు పడెను. 1907.లో మైలాపూరులో బ్రాడీసు వీధి [ఇప్పటి రామకృష్ణమఠ వీధి] లో ఒక ఇల్లు నిర్మింపబడెను. గురుమహారాజుతో ఆ క్రొత్తయింటిని చేరుకొన్న దినము శశి అనుభవించిన ఆనందము ఇంత అంత అన లేము. ఐస్హౌసులో ఉన్నప్పుడు గాని, తర్వాత మఠములో చేరుకొన్నప్పుడు గాని, తపస్సే ఈయనగా రూపుదాల్చినదేమో అని చెప్ప దగి ఉండెను. ఈయనదైనందిన జీవితములోని కేంద్రాంశము గురునాథు నారాధనము. దక్షిణేశ్వరాలయమున కాళీమాత గురుదేవునకు సదా ప్రత్యక్షమై ఉండినటుల, ఇక్కడ పూజా మందిరమున రామకృష్ణానందస్వామికి గురుదేవుడు సదా ప్రత్యక్షమే. గురుదేవుని ప్రతిమ ఈయనదృక్పథాన సాక్షాద్గురుదేవుడే కాని, ప్రతిమయు కాదు, మనఃకల్పితమును కాదు, లాంఛనమును కాదు. భక్తిపరవశతాపాదకమైన సాక్షాత్సంశ్లేషమే ఈయన యనుభూతి కావున, సామాన్యపూజాప్రార్థనానియమాలు అతిక్రాంతము లగు చుండెడివి. స్వామిశరీరము లావు. ఈయన గురుదేవు నారాధించు నప్పుడు చూచిన చాలును, అదే గొప్ప జ్ఞానపాఠముగ నుండెడిది. కామినీకాంచనాలకే కాక, కొండెగాండ్రకును వదరుబోతులకును కూడ ఈయన దూరముగ నుండెడి వాడు. మఠములో బ్రహ్మచారులను తర్ఫీదు చేయుటలో ఈయన చాల కచ్చితముగ నుండెడి వాడు. వెంట్రుకంత వ్యతిక్రమమును గూడ ఓర్వడు. కాని మోమున నేమో సదా ప్రేమహాసాలే తొణికిస లాడు చుండెడివి.

స్వామి విచారణలో మఠకార్యక్రమమును సేవాసంఘకార్యక్రమమును ప్రక్క ప్రక్కనే నిత్యప్రవర్ధమానములై సాగుచుండినవి, ఆ వివరాలు వీరి జీవితచరిత్రగ్రంథములో విపులీకరింపబడి ఉన్నవి.

1910-వ సంవత్సరములో మాతృశ్రీ శారదాదేవి దక్షిణదేశయాత్రకు బయలుదేఱి చెన్నపట్టణమునకు వచ్చినది. అప్పుడు రామకృష్ణానందస్వామి మాతృదేవీసేవలో పూర్తిగా నిమగ్నుడయ్యెను. మొత్తము పదునాలుగేండ్లు పడ్డ శ్రమకు ఫలితముగా ఆరోగ్యము చెడి, 1911 లో ఈయన వైద్యము నిమిత్తము కలకత్తాకు మరలి వచ్చెను. ఎంతటి దేహబాధ పడుచున్నప్పుడు కూడ ఈయన ఓటవు చెడలేదు, చిత్తము శ్రీశారదారామకృష్ణుల చరణారవిందములందే తిరముగ నెలకొనియుండెను; అట్లుండి ఈయన ఆగస్టునెలలో మహాసమాధి నొందెను. అప్పుడు చెన్ననగర ప్రముఖు లందఱును పచ్చయప్పకళాశాలలో సమావేశమై తమ దుఃఖమును వెలిబుచ్చిరి.

రామకృష్ణానందస్వామి బోధనలను పరికించిన సంఘులక్ష్యాల ఉదాత్తత తెలియ నగును. ఆయన బోధనా పద్ధతి ప్రత్యేకము. గురుదేవునందు వలెనే ఈయనలోను జ్ఞాన భక్తి కర్మమార్గాలు మూడును మేళనమును పొందినవి. ఆ మూడింటిలోను తక్కిన రెంటికన్న భక్తి ప్రాధాన్యము గాంచినది ఈయనలో. ఈయనది ప్రచురముగా 'నేను కాను, నీవే' అను వైఖరి.

గౌరాంగదేవుడును భగవద్రామానుజులును బోధించిన భక్తి ఈయనకు కరము అభిమతమైనది. ఆస్తిక్యము జీవుని దేవునిగ జేసి ఐక్యమొందించు ననియు భగవత్ప్రాప్తి ప్రతి చేత

నునికిని జన్మహక్కు అనియు ఈయన చెప్పుచుండెడివాడు. ఈయనకు భక్తిలో పరవశతయు ఉన్మాదమును గలిగినప్పుడు ఆ వెల్లువలో నిత్యానుష్ఠానవిధానావధులు కొట్టుకొని పోయెడివి. ఆ ఉన్మత్తదశ ఒక తుపానును బోలియుండును. వేఱు సమయాలలో ఈయన స్థైర్యము అతిమాత్రము. ఈయన కేవలము సాక్షిగను ఉదాసీనుడుగను ఉండును. కాని భక్త్యుద్రేకము కలిగినప్పుడు, రంగము పూర్తిగా మాఱిపోవును, ఉద్రేకము ఉన్మాదమగును. అహంకారము నంతరింప చేసికొన్న భక్తునిలో దేవుడు చొచ్చి నిండుకొనును. ఒకనాడు స్వామి తిరువన్మియూరుగుడిలో దక్షిణామూర్తిని సేవించుచుండెను. ఈయనలో భక్తిభావము ఉద్రిక్తమై ఉన్మాదముగ మాఱెను. కృష్ణప్రేమ వెలికుబికెను. అశ్రు కంప రోమాంచములు అతిశయించినవి. చూచుచున్న భక్తులును ఆ భావ ప్రవాహములోనికి ఆకృష్టులై పాడను ఆడను ఆరంభించిరి. ఇట్లు రామకృష్ణానందస్వామి అభిరుచి జ్ఞానము మీఁదికన్న భక్తిమీఁద నెక్కువ. భగవద్రామానుజులను ఈయన విశేషించి కొనియాడుటకు ఈ యభిరుచియే కారణము. రామానుజ జీవితోపదేశాలను గూర్చి స్వామి తన మాతృభాషలో ఒక పెద్ద గ్రంథమునే రచించెను, ఈయన భాగవతమును ముఖ్యముగ పారాయణము చేయుచుండెను, ఈయన వ్రాసిన గ్రంథాలలో "గొల్లకృష్ణుడు – రాజకర్తయైన కృష్ణుడు" (శ్రీకృష్ణ ది పాస్టొరల్ అండ్ కింగ్మేకర్) అనున దొకటి. అందులో ఈయన కుండిన కృష్ణప్రేమ మాహాత్మ్యము స్పష్టమగును.

ఇప్పటి మానాలను పట్టి చూచినను ఈయన ఆదర్శగురువు. శిష్యుల చిత్తవృత్తుల లోతును కనుగొని తన పాఠాలను వారి అక్కఱలకు తగ్గట్లు రూపొందింప గల నేర్పు ఈయనది. మద్రాసులో ఈయన ఒసంగిన బహిరంగోపన్యాసాలలోను వ్రాసి ప్రకటించిన గ్రంథాలలోను గణితవేదాంతవైదుష్యపరిపక్వత గాంచ నగును. అద్వైత సిద్ధాంతమును వివరించునప్పుడు ఈయన శాంకరమార్గమునే గాక బెర్క్లీ, కాంట్, డెస్కార్టీస్-మున్నగు పాశ్చాత్య ప్రముఖుల మార్గములను గూడ అనుసరించెను. భగవదారాధనకు భగవంతునితోడి ఐక్యానుభూతిలోనే పర్యవసానము. ఈయన భావనా సూక్ష్మతను దెలుపు కొన్ని సూక్తులు—
(1) ఇంద్రియ గోచర పథమున కావల నామరూపాత్మక జగత్తు లేదు. (2) అవి వట్టి మనోరూపాలే, ఇంద్రియానుభూతులే, మనస్సును అహంకారమును వాని నేకీకరించును. (3) నేను ఉన్నా నని అనుకొనుచున్నాను కాబట్టి ఉన్నాను. ఆత్మ ఉన్న దనుటకు ఆత్మయే ప్రమాణము. (4) ఉన్న ఆత్మ ఒక్కటే, అది అనంతము. అనంతము లని రెండుండుట పొసగదు. కావున ఆత్మ ఏకము. అద్వితీయము. శూన్యమును, అనంతమును అభిన్నములు. కావున అణువుకంటె అణీయమైనదియు మహత్తుకంటె మహీయమయినదియు ఒక్కటే. ప్రతివాడును శబ్దాదివిషయాలనుండి ఆనందముకై ప్రతీక్షించును కాని ఆనంద ముండునది మనలోనే. ఆనందము నిత్యము. ఆత్మ సదా ఆనందించును. ఆనందమే ఆత్మకు స్వరూపము. ఆత్మ నిత్యసత్తు, నిత్యచిత్తు, నిత్యానందము.

ఏకాంతమున నుండుటయు, మౌనముగ ధ్యానించుటయు స్వామికి ప్రియములు. కావున "గుమిగూడి ఆరాధించుట" (కాంగ్రిగేషనల్ వర్షిప్) అనిన (కాంట్రడిక్షన్ ఇన్ టెరమ్స్)

"విరోధాభాసము" అని ఈయన అప్పుడప్పుడు చెప్పుచుండెడివారు. జ్ఞాని గావున ఈయన గర్భగృహమున కేగి అట సచ్చిదానందబ్రహ్మస్వరూపమును ధ్యానించెడివాడు. ఏకాంతము అభయప్రదము అనికూడ ఈయన చెప్పుచుండును

సగుణోపాసనకును నిర్గుణబ్రహ్మజ్ఞానమునకును రామకృష్ణానందస్వాముల జీవితము ఆదర్శము. బ్రహ్మము నిరాకార మైనను, భక్తి, ఆ బ్రహ్మమును సాకార మొనర్చునని ఈయన విశ్వాసము. భక్తిచే ఘనీభవించిన సచ్చిదానందస్వరూపమే సాకారబ్రహ్మము. పరాభక్తియు జ్ఞానమును ఒక్కటే. చక్కెర మధురము. చక్కెరతీపి అనుభవింప గోరినను కోరవచ్చును, చక్కెరగనే రూపొందినను రూపొందవచ్చును. ద్వైతాద్వైతములు ఒండొకదానికి అవిరుద్ధముగ ప్రక్కప్రక్కన ఉండ వచ్చునని ఈయన యభిప్రాయము. ఒక్కొక్కరకపు ముక్తియు దానివలకు నది పరిపూర్ణమే. ద్వైతమునకు లక్ష్యము అనుభూతి, అద్వైతమునకు లక్ష్యము ముక్తి, అనుభూతియు ముక్తియు రెండును ఉదాత్తములే. స్వామి యోగములనన్నిటిని అభ్యసించి అన్నింటి లక్ష్య మొక్కటే అని కనుగొనెను. రూపు గొన్న ముక్తియే భక్తి. అనుభూతియు ముక్తియు ఒక్కటే. సంప్రదాయనిష్ఠయు సంస్కారాభిరుచియు రెండును గలవు ఈయనకు. సంప్రదాయనిష్ఠ బాహ్యజీవితములో ఉన్నది లోలోన సంస్కారప్రీతి గలదు. జీససును బుద్ధుడును మహమ్మదును దేవు నవతారములనియే ఈయన విశ్వాసము.

ఈయన స్వభావము సరళము, నిరాడంబరము, ఈయనలో తపోనిష్ఠయు గలదు, అంతర్ముఖతయు గలదు, యోగదశలో దేవునితోను గురుదేవునితోను సంశ్లేషానుభవమును గలదు, పోయిన చోట నెల్ల ఆధ్యాత్మికతను వెల్లివిరియించు యోగి అగుటే కాక నిరంతరము మానవుల యోగక్షేమములకై పాటుపడు వాడు ఈయన. కావున తపస్సునకును కర్మనిష్ఠకును అద్వైతమునకును సగుణోపాసనకును అవిరోధమును గూర్చునది ఈయన జీవితము. సేవాసంఘసేవ బహుముఖము గదా. అందు వివేకానందస్వామిసేవయు రామకృష్ణానందస్వామి సేవయు ఒండొకదానికి పూరకములు. వివేకానందస్వామి కోట్లకొలది సదస్యులను ఉఱ్ఱూతలూపు మహోజ్జ్వల వక్త. రామకృష్ణానందస్వామికి చర్చలలోను పాఠములను గరపుటయందును దక్షత మిక్కుటము. వివేకానందస్వామి అందఱపై వేదాంతమును ప్రసరింపజేసెను. రామకృష్ణానందస్వామి ఒకకొందఱకు మాత్రమే కరపి, తనబోధనలను వారి యక్కఱలకు సరిపడునట్లు చేసెను. వివేకానందస్వామిది జ్ఞానావృతభక్తి, రామకృష్ణానందస్వామిది భక్త్యావృతజ్ఞానము. ఇరువురి చిత్తవృత్తులును భేదిల్లినను, ఇరువురును సత్యమునే బోధించిరి. గురుదేవుడు ఎన్నుకొని అంగీకరించినవారే ఇద్దఱును. ఇతరుల మతములను నిరసూయముగ అర్థము చేసికొని అంగీకరించుటయు, అనేకమున నిగూఢమైయున్న యేకమును గుర్తించుటయు శ్రీరామకృష్ణసేవాసంఘప్రణాళికలో సారతమాంశములు. ఇప్పటి లోకమునకు ఎంతేని జరూరైనవి ఇవే.

రామకృష్ణానందుని అపూర్వ గురుభ.

సరస్వతుల చంద్రశేఖరశాస్త్రిగారు

హేవిళంబి ఆషాఢ కృష్ణత్రయోదశి (25—7—1957) శ్రీరామకృష్ణానందస్వామి యొక్క 95వ జయంతి. ఈ యవసరమున వారి యద్వితీయ గురుభక్తిని సువిదితము జేయు నొక కొన్నియంశములను పరికింతముగాక—

క్రైస్తవ ఋషి యగు (సెయింట్) పాల్ తన్ను గూర్చి యిట్లు పలికి యుండెను: ''నాయందు, నేను కాదు, క్రైస్తే జీవించి యున్న వాడు''. శ్రీరామకృష్ణానందులును అటులనే. సోదరి దేవమాత చెప్పినట్లు, ''రామకృష్ణానందులయొక్క సంచారము, భోజన నిద్రలు, పరిశ్రమ, బోధలు, ఆయన జీవిత మంతయు, తన గురుదేవుని ఇచ్ఛనే ఆధారముగ గొని యుండెను గాని, ఎప్పుడును తన యిచ్ఛపై గాని, సౌకర్యముపై గాని కాదు.

'ఐస్‌హౌస్'నుండి, చెన్నపురిలోని మైలాపూరుపేటలోని క్రొత్తమఠమునకు 'పూజామందిరము'ను ఆయన మార్చినప్పుడు, ఆయన తన గురుదేవుని చిత్రమును హృదయమునకు హత్తుకొని,—తన శరీరమును అపుడు కురియుచున్న వాననుండి పటమును కాపాడుటకై దానిమీద వంచి యుంచి,—బండినుండి మఠద్వారమునకు ఆయన నడచుటను జూచిన వారు, ఆయనయందు నిండియున్న ప్రేమ యను నవనీతమును, గురువునందలి భక్తిపారవశ్యమును గ్రహింప గలిగిరి. సెయింట్ పాల్ వలెనే ఆయనగూడ తన గురువరేణ్యుని గూర్చి. 'ఈ మానవశరీరమందు నేను నడపు బ్రతుకు, దేవ కుమారుని యందలి విశ్వాసముచేతనే' అని చెప్పియుండవచ్చును, యథార్థముగ.

ఆయన తన గురుదేవుని మహిమ పెంపొందుటకును, ఆయన సందేశప్రచారము జయప్రద మగుటకును మాత్రమే అవతార మెత్తెను. ఆలంబజార్, బారానాగూరులందువలెనే, చెన్నపురిలోగూడ తా నెప్పుడును నిమిత్తమాత్రుడుగ నుండి, తనగురువరేణ్యునే పూజామూర్తిగ సుప్రదర్శితము జేసియుంచెను. 1897వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి నెలలో వివేకానందుడు కొలంబోనుండి చెన్నపురి జేరుకొని, అచ్చట ఉపన్యాసాదికముల నొసంగెను, తొమ్మిది రోజుల పాటు. ఆయన వ్యక్తిత్వము కోటిసూర్యులవలె ప్రజ్వరిల్లుటచేత, ప్రజలు సమ్మోహితులై, ఆ మహనీయునియొక్క గురువగు పరమహంసనే మఱచిరి. మరుసటి నెలయే రామకృష్ణానందస్వాములు చెన్నపురికి విచ్చేసి, ప్రప్రథమముగ తన గురుశ్రేష్ఠుని జీవితమును గూర్చియు, సందేశమును గూర్చియు ప్రబోధన గావించెను. ఆయనమూలముగనే దక్షిణదేశస్థులు శ్రీరామకృష్ణుని నిజముగ నవగాహనము జేసికొనిరి,—అసలు ఆయననుగూర్చి వినుట యీ శిష్యుని మూలముగనే. పూజామందిరమును కేంద్రముగ నుంచియే ఆయన(సన్న్యాసి) మఠమును స్థాపించెను.

రామకృష్ణానందునకు గురుదేవుని చిత్రము, సంతత జీవధారిణి యగు నొక సజీవవ్యక్తియే. పరమహంస మందిరమునం దున్నట్లుగనే

భావించి, తదనుగుణముగనే ఆయన మూర్తిని సేవించి, ధ్యానించి, కాపాడుచుండెను! శిష్యుడు వీధిలోనికి వెళ్ళినప్పుడు, తలిదండ్రులవద్ద కుమారుడు సెలవు గైకొనునట్లు, సెలవు దీసికొనియే వెళ్లును. తిరిగి వచ్చినప్పుడు, గురుమూర్తికే తన యనుభవముల తెలియజేయును! చెన్నపురియందు వేసవి దుర్భరముగా నుండెను. కావున, గాలి లేనప్పుడు స్వామిజీ తనగురుదేవుని చిత్రమునకు కపుభక్తితో గంటలకొలది విసురును! ''గురువునకు జయము'' అని అప్పుడు పలుకుచుండును. ఆయన తనకష్టములను గూర్చి గురుదేవునికి మాత్రమే నివేదించును.

ఒక సాయంకాలము కొందరు భక్తులు స్వామిజీని సందర్శించుటకై మఠమునకు వచ్చి యుండిరి, ఆ సమయమున ఆయన మందిరములో గురుదేవుని పూజామందిరమున నిట్లరచుటను వినిరి : ''మీరు నన్నిచటికి గొని తెచ్చి, ముసలాయనా, నన్ను నిస్సహాయముగా వదలి వేసితిరి! మీరు నా సహనశక్తిని శోధించు చున్నారా? నేనిక నాకొరకు గాని, చివరకు మీకొరకే గాని, యాచన చేయ జాలను. అనాయాచితముగ నేదైనను ప్రాప్తించిన, మీకు సమర్పించి, 'ప్రసాదము'ను నేనును పొల్గొందును. అటుల తటస్థింపకున్న, సముద్ర తీరపు టిసుకను మీ నివేదనకొరకై గొని తెచ్చి, నేనును దానిమీద నే బ్రతికియుందును!''

స్వామిజీ చెన్నరాజధానియందు తన పనిని జయప్రదముగ సాధింప గలుగుటకు ఆయన అపూర్వగురుభక్తియే కారణము. ఆయన ఆధ్యాత్మికజీవితమునకు పట్టుగొమ్మయు గురుభక్తియే. గురువునందొకడు అచంచలవిశ్వాసము నుంచినచో, మోక్షము తథ్య మని ఆయన నమ్మి యుండెను. గురువు మానుష రూపమున నున్న 'ఇష్టదైవము'; ఆయన అట్టి శిష్యుని తప్పక అనుగ్రహించును ఒకభక్తునితో పల్కిన ఆయన యీ క్రింది మాటల నుండి ఆయనకు తన గురువునందు గల భక్తి సువిదిత మగును : ''మన మొక దారి కనబడని అయోమయావస్థలో తగుల్కొని నప్పుడు, ఒక మనుష్యుడు వచ్చి, మనతో, 'నేను నీకు విమోచనమార్గమును జూపింపగల' నని చెప్పి నప్పుడు, మన కర్తవ్య మేమి? ఆయన ననుసరించుటయే! మన కాయనయందు జనించు కృతజ్ఞతాభావమే, పూజ యనియు, భక్తి యనియు అందుము. ఈ వ్యక్తియే 'గురువు'; ఈయనను మనము సంపూర్ణవిధేయతతో ననుసరింపవలయును; మోక్షమున పేక్షించుచో...''

ఒకొక్కసమయమున గురుదేవుని స్వామిజీ ''నా గురుదేవా, నా హృదయపు ప్రేమమూర్తీ'' అని సంబోధించును, గురుదేవుని మూర్తి ముందర నిలబడి. ఎక్కడకు వెళ్ళినను ఆయనచిత్రము నొకదానిని తీసికొని వెళ్లును.

శ్రీరామకృష్ణపరమహంస జీవితకాలమున, ఒకనాడు ఆయన కాళికాదేవ్యాలయమునందలి తన గదిలో నొంటరిగా కూర్చుండియుండెను. అప్పుడు రామకృష్ణానందస్వాములు (శశి) ఒక అవసరకార్యముమీద గదినుండి బయటకు బోవుచుండెను. పరమహంస ఆయన నాపి, ''చూడుము, ఏ దేవుని నీ వన్వేషించుచున్నావో, ఆయనయే (తన వేలితో తన్నే జూపుచు)'' ఇతడు, అని చెప్పెను. రామకృష్ణానందుని గురుభక్తిగూడ గురువు ననుగ్రహమే కదా? శారదామాతనుకూడ ఆయన కడుభక్తితో సేవించెను.

రామకృష్ణమఠముయొక్క ఐదవ అధ్యక్షులు శ్రీరామకృష్ణానందుని జన్మదిన వార్షికోత్సవ

సమయమున నొకతూరి, వారినిగూర్చి యిట్లు సెల విచ్చిరి: "మాత్రలను వెళ్ళకుండగనే, ఒకచోసలమందు స్థిరముగ నుండియు, రామ కృష్ణపరమహంసను ('గురుదేవుని') అచంచల భక్తితో సేవించిన, మనకు దైవసాక్షాత్కా రము సిద్ధించు నను సత్యమును మనము రామ కృష్ణానందస్వాముల జీవితమునుండి దెలిసికొన గలము. ఆయన దక్షిణమున రామేశ్వరము మున్నగు తీర్థముల సేవించియుండెను గాని, అది తనకొరకుగాదు! మాతృశ్రీ శారద, బ్రహ్మానంద స్వామి, ప్రేమానందస్వామి — వీరి కొరకు".

ఆయన దైవమునుగూడ సజీవవ్యక్తిగ భావించి పూజించును. ఆలయమున ఆయన గాంచునది దైవమునే, విగ్రహమును మాత్రము గాదు! రామకృష్ణపరమహంస యనిన, రామ కృష్ణానందునికి కేవలము దేవుడే, మనుష్య రూపమున; సకలదేవతాస్వరూపుడు కూడను. నవరాత్రియందు దుర్గాపూజ, గురుదేవుని చిత్ర మునకే. గురువే విష్ణువు, గురువే బ్రహ్మ, గురువే శివుడు. అతడే పరబ్రహ్మ — సకల దేవతలును ఆ మూర్తినుండియే అవతరించుట!

గురుదేవుని నామభజన చేయునపుడు, ఆయన భక్తిపారవశ్యముచే నృత్యము జేయును! గంటలకొలది 'అట్లు తన్మయత్వము జెంది యున్నప్పుడు, ఆయన దివ్యతేజస్సుతో ప్రకా శించును.

రామకృష్ణపరమహంసయందు శ్రీరాముని మధురమనోహరతయు, దివ్యార్జవమును, శ్రీకృష్ణుని సునిశిత వివేకమును, ధీశక్తియు అపూర్వరీతిని సమ్మిళితములై యున్న వని, రామకృష్ణానందులు నుడివి యున్నారు. గురు దేవుడుకూడ, ఏ దైవము రాముడుగను, కృష్ణుడుగను అవతరించి యుండెనో, ఆ దైవమే శ్రీరామకృష్ణుడుగ అవతరించె నని, మరణ శయ్యపై ప్రకటించి యుండెను గదా! రామ కృష్ణునిశక్తికి ఒక ఎల్ల లే దనియు, సమీపకాల మునందే ఆయన జీవితసందేశము ప్రపంచము నం దందరియందును సుప్రకాశ మగు ననియు, ఈ శిష్యశ్రేష్ఠుడు ఒకసారి నుడివెను.

రామకృష్ణానందుని పూర్వాశ్రమనామము, శశిభూషణుడు. ఆయన తన 20 వ యేట, ఎఫ్. ఏ. చదువుచున్నపుడు శ్రీరామకృష్ణుని ప్రప్రథమమున గలిసికొనెను. ఈయన జన నము, 1863 జూలై నెలలో (ఆసాఢ, కృష్ణ త్రయోదశి). గురుదేవుని, ఆయన చివరి అనా రోగ్యస్థితియందు సేవింప, బి. ఏ. పరీక్షకు ముందు తన చదువును వదలి వేసెను. కొంత కాలము బ్రహ్మసమాజమునం దుండెను. ప్రథమ సమాగమమునందే, శశిభూషణుడు తన ప్రియ శిష్యుడు కా గల డని పరమహంస గ్రహించె నట. శశి తఱచు గురుదేవుని సందర్శించుచుం డెను. 1883 నుండి 1886 వరకు (అనగా పరమ హంస నిర్యాణమువరకు శశి ఆయనను కడు భక్తితో సేవించి, ఆధ్యాత్మికశిక్షణమును బొందెను. చివరిరోజులలో రాత్రింబవళ్లు ఆయ నకు శుశ్రూష చేసెను! అందరి శిష్యులలో మిన్నగ ఒకక్షణ మైనను ఇతడు మాత్రమే గురుని విడిచి జరిగి యుండ లేదు. ఈ సమయ మున గురుదేవుడు భగవంతుని అవతార మని దెలిసికొన గలిగెను. పరమహంసయే ఆయనకు సన్న్యాసాశ్రమము నొసంగెను.

రామకృష్ణ, శశిభూషణులకు గల సంబం ధము, శ్రీరామునకును, ఆంజనేయులకును గల సంబంధమునంటిది! మన మెల్లరము శ్రీరామ కృష్ణానందుని దివ్యజీవితమునుండి గురుభక్తిని నేరుము గాత!

వివేకానందస్వామినిగూర్చి జ్ఞప్తికివచ్చు కొన్నివిషయములు

మూలము :
మిస్ జోసెఫెన్ మెక్లియాడ్

అనువాదము :
శ్రీ సరస్వతుల చంద్రశేఖరశాస్త్రిగారు

(గతసంచిక తరువాయి)

బేలూరుమఠములో నొకనాడు, సోదరి నివేదిత వ్యాయామపు పోటీలలో పాల్గొన్న వారికి బహుమతులను పంచిపెట్టు చుండెను. నేను స్వామిజీ పడకగదియందు, కిటికీవద్ద నిలువబడి, చూచుచుంటిని. అప్పుడు ఆయన: "నేను నలువదవ ఏటిని ఎన్నటికిని చూడ బోవుటలేదు" అనెను. (ఆయన వయస్సు 39 అని నాకు తెలియును).

నేను: "కాని స్వామీ, బుద్ధుడు తన మహత్కార్యమును 40 ఏండ్లు దాటినపిమ్మటను, 80 లోపుగను మాత్రమే జేసియుండెను" అంటిని. ఆయన: "నాసందేశమునిచ్చుట ముగిసినది. నేనిక నిర్గమింపవలయును" అనెను. "ఎందులకు?" అంటిని నేను. ఆయన "పెద్ద చెట్టుయొక్క నీడ, చిన్నవానిని పెరుగనీయదు. ఇతరులకు స్థలమునిచ్చుటకు నేను పోవలయును" అని చెప్పినాడు.

పిమ్మట నేను మరల హిమాలయములకు వెళ్లితిని. నేను స్వామిని మరి చూడలేదు. రాజుగారి జ్యూబిలీకొరకై నేను ఐరోపాఖండమునకు మరలి వెళ్లితిని. నేనిదివరకు చెప్పినట్లు, నేనెన్నడును స్వామియొక్క శిష్యురాలినిగా నుండియుండలేదు; కేవలము స్నేహితురాలను. కాని, 1902 సం॥ ఏప్రెలులో నేనాయనకు వ్రాసిన ఆఖరు ఉత్తరములో ఈక్రింది వాక్యము గలదని నాకు స్పష్టముగ జ్ఞప్తియున్నది. (ఇదియే వీకోలు లేఖ; నేనిండియానుండి వెడలిపోవుచుంటిని; ఆయన నిక చూచియుండ లేదు): "నేను మునుగుట, తేలుట—మీతోనే". ఆ జాబును పంపుటకుమునుపు, మరల మరల, మూడుసార్లు చదివితిని; స్వగతముగ 'నేను నిజముగ నిట్టి నిశ్చయము కలిగియున్నానా' యని ప్రశ్నించుకొంటిని. నేను యథార్థముగ నట్టిభావముతోనుంటిని. ఆజాబు పంపబడెను. నాకు జవాబురాకున్నను, ఆయనకేమో అది చేరియేయుండెను. ఆయన 1902 సం॥ జూలై 4 వ తేదీన సిద్ధిని బొందిరి.

జూలై 2 వ తేదీనాడు సోదరి నివేదిత ఆయనను ఆఖరుపర్యాయముగ జూచెను. తనబడిలో శాస్త్రము నొకదానిని బోధింపవచ్చునాయని ఆయననడుగుటకు ఆమె వెళ్లెను. స్వామియిట్లు జవాబొసంగిరి: "నీవు చేయదలచినది సరియే కావచ్చును, కాని నామనస్సితరవిషయముల యందు లగ్నమైయున్నది. నేను మరణమునకు సంసిద్ధుడ నగుచున్నాను".

కావున, ఆయన యుపేక్షాభావముతో నుండెనని ఆమె తలచెను, అప్పుడాయన: "కాని, నీవు భోజనముచేయవలయును" అనెను. సోదరినివేదిత ఎల్లప్పుడును హిందువులవలె తన వేళ్లతోనే భుజించుచుండెను. ఆనాడు ఆమె భోజనముముగియగనే స్వామి ఆమెచేతులమీద నీళ్లుపోసిరి. శిష్యోచితముగ నామె: "మీరిట్లు చేయుట నేను ఒప్పుకొనజాలను" అనెను.

ఆయన: ''జీసస్ క్రైస్తు తన శిష్యుల కాళ్లను కడిగెను''.

ఈ క్రింది జవాబు నివేదిత నాలుక కొసన సిద్ధముగ నుండెను—

''కాని అదియే వారు కలిసికొనుటకు ఆఖరు పర్యాయము''.

అదియే స్వామిని ఆమె జూచుట కాఖరు సారి. ఆ ఆఖరురోజున, ఆయన నివేదితతో నన్ను గూర్చియు, ఇతరులను చాలమందిని గూర్చియు సంభాషించెను. నన్ను గురించి చెప్పు నపుడు, ఆయన: ''ఆమె పరిశుద్ధతాస్వరూపము; ప్రేమదేవతా స్వరూపము'' అనిరి. కావున నే నెన్నడును ఆవారి పల్కులనే, నా కొసంగిన తుది సందేశముగ భావించితిని. మరి రెండురోజులలోనే వారు మరణించిరి. ఆయన ఆఖరు సందేశము: ''బేలూరునం దేర్పడిన యీ ఆధ్యాత్మికసంయోగము (ఇంపాక్ట్) 1500 సంవత్సరములపాటు ఫలప్రదముగ నుండగలదు. మరి యీ స్థలము ఒక గొప్ప విశ్వకళాపరిషత్తుగ నుండగలదు. నేనూరక ఏమో అనుకొనుచున్నానని భావింపవలదు; నేను స్పష్టముగ భావిని చూడగలుగుచున్నాడను''.

జూలై 4 తేదీన నాకిట్లు తంతినిచ్చిరి: ''స్వామి నిర్యాణముగొందెను''. రోజులకొద్ది నే నచేతనురాలనైతిని. నేనీ తంతికి జవాబైనను ఇయ్యలేను. ఇక, నాజీవితము నావరించిన శూన్యతవలన, ఏండ్లకొలది నే నేడ్చుచుంటిని.

''నీ వెవరివలననైన గొప్పగా మార్పునొంది యుండిన, ఆ విషయమును నీ జీవితములో ధ్రువపరుపుము; కన్నీటివలనగాదు''.

అని చెప్పియున్న మెయిటర్ లిన్క్ యొక్క గ్రంథమును చదివినపిమ్మటనే, నే నేడ్చుట మానితిని. అమెరికాకుమరలి, స్వామిజీ నివసించియుండిన స్థలములన్నిటిని కనిపెట్టుట నారంభించితిని. థౌసండ్ అయిలండ్ పార్కునకు వెళ్లి, అచట స్వామిజీ నివసించిన ఇంటి యజమానురాలు అగు డచర్ కన్య కతిథినయితిని. స్వామి నివసించిన గదినే ఆమె నాకునుని చ్చెను.

నే నిండియాకు మరల వెళ్లుట, పదునాలుగు సంవత్సరముల తరువాతనే, అపుడు నేను ఆచార్య గెడిస్ దంపతులతోపాటు వెళితిని. ఇండియా ఆశావిహీనముగ, దీనస్థితియందుండుటకు బదులుగా, స్వామిజీ యున్న తాదర్శములతో నిండియుండుటను కనుగొంటిని. సన్యాసి మఠములు ఆరు, వేలకొలది కేంద్రములును, వందలాది సంఘములును స్థాపితములయ్యెను. అప్పటినుండి నే నిండియాకు తరుచు వెళ్లుచున్నాను. ఇప్పటి, యువకులగు శిష్యవర్గము స్వామిజీని చూచి యెరుగరు. కావున, నేను వారికి వివేకానందస్మృతిని సజీవమొనరించుట వలన, మఠమునందు అతిథిగృహములో నా సాహచర్యమును వారు కోరుచుందురు. నాకో, ఇండియాయందుండుట యిష్టము; ఏలయన ఒకప్పుడు నేను స్వామిజీని: ''స్వామిజీ, నేను మీకు ఏవిధముగ ఎక్కుడు సహాయము చేయగలను? అని అడిగితిని. ఆయన: ''ఇండియాను ప్రేమింపుడు?'' అనిరి.

కావున, మఠమునందలి పైయంతస్తు నేను వెళ్లినపుడెల్ల నాకీయబడును; నాజీవితాంతము వరకును ప్రతి చలికాలమందును నే నచటికి వెళ్లెదనని చెప్పవచ్చును.

(ఈమె 14-10-1949 తేదీనాడు మరణించెను. ఈవ్యాసము శ్రీరామకృష్ణమిషన్ వారి ''ప్రబుద్ధ భారత'' ఆంగ్ల మాసపత్రికలో 1949 డిసెంబరులో ముద్రితము; దీనికి తర్జుమాయే మీరింతవరకు చదివినది).

మాతృశ్రీ శారదాదేవి

[శ్రీమద్గంభీరానందవాణి]

ధన్యమైన గ్రామము

పశ్చిమబంగాళము సారవంతమైనరాష్ట్రమే. కాని అందులో, బంకూరాలో మాత్రము తక్కినప్రాంతములందుకంటె భూసారము తక్కువ. కాటకములు తఱుచు. బంకూరాలో ఆగ్నేయమూలలో ఉన్నది జయరామవాటి అను చిన్న పల్లె. అందలి కర్షకులు మిగుల శ్రద్ధాళువులు. వారు తమ పల్లెలో, చుట్టుపక్కల ప్రాంతాలలో కంటె ఎక్కువగా వరిని, గోధుమలను, చెఱకును కూరగాయలను పండింతురు. ఆ పంటలతో ఆ పల్లె సదా కళకళలాడుచుండును; పరిసరప్రాంతాలకంటె జయరామవాటి అధికభాగ్యవంతమే. దీనికి మూడు మైళ్లు పడమరగా ఉండును శ్రీరామకృష్ణుని జన్మగ్రామమగు కామార్పుకురు. విష్ణుపూరుతాలూకా కోటుల్పూరు ప్రధాన ఠాణా పోలీసులకు చెందిన శిబిర మొకటి శిరోమణిపూరు నొద్దనున్నది. అక్కడివారి అవేక్షణలోనిదే జయరామవాటి. ఈ గ్రామ వాయవ్యమూల నుండి ఆమోదర మను చిన్న జీవనది, తేటనీటితో, శిశువువలె వంకరటింకరగ నడచుచు తూర్పునకొక మైలు దూరము ప్రవహించి పల్లెకు ఉత్తరపుపొలిమేరగా నేర్పడుచున్నది. అట నుండి అది ఆగ్నేయముగ తిరిగి, కామార్పుకురులో ఒక భాగమైన ముకుందపూరుమీదుగ సాగి, దక్షిణమునకు పాఱుచున్నది. ఆ ప్రవాహమునకు వెడల్పును లోతును రెండును తక్కువే కాని అక్కడక్కడ సుడులు ఉన్నవి. సుడు లున్న చోట లోతు ఎక్కువ. చేపలు నిండుగ నుండును, చిట్టిమొసళ్లును తఱచు ఆకృష్టము లగుచుండును. పల్లె కుత్తరభాగమున ఈ చిన్ననదిచే నొక ద్వీపకల్ప మేర్పడియున్నది. అది చక్కని ద్వీపకల్పము. దానిది ముక్కోణాకారము. అందులో నడిమి భాగము ఎత్తుగ ఉండును. అక్కడ పచ్చికయు ఎత్తైన చెట్లును ఉన్నందున, పగలిటి యెండ వేడిమి నోర్వక చల్ల నీడ నపేక్షించువారికి అది ఆశ్రయమై ఉన్నది. శ్మశానచిహ్నములు అట నట గలిగి అందుచే మఱింత యేకాంతమైన యా చోటు సంసారవ్యథలచే నిర్విణ్ణు లయిన వారిని రండోయి రండి అని ఆహ్వానించుచున్నట్లుండును. పక్షుల కూజితములు శ్రోత్రపర్వములుగను, వృక్షములందలి ఫలపుష్పములు నేత్రపర్వములుగను ఉండును. శ్రీ శారదానంద స్వామి, యోగిన్మా, గోలాప్మా మున్నగు వారికి ఈ చోటు ప్రియము. వారు నదిలో మునిగిన పిమ్మట, ఆ దినాలలో అట నట్ట నడుమ నుండిన ఉసిరికచెట్టుక్రింద గూర్చుండి దీర్ఘకాలము ధ్యానముననో 'చండీ' 'గీ'తాదిపారాయణముననో గడపుచుండిరి. శారదామాత తన పసిప్రాయమున విశేషదినాలలో అనుష్ఠానంగస్నానమును ఈ నదిలో చేసెడిది.

జయరామవాటి సహజసన్నివేశము చాల

బాగున్నది. చుట్టును విశాలము లైన పొలాలు. ఆమోదరనదికిని పల్లెకును నడిమి భూమి దాదాపు అర మైలు పొడవు ఉండును. ఆ నేల మిక్కిలి సారవంతము. అక్కడనే గాక సమీపమందలి పొలాలలోను, శ్రద్ధాళువు లైన యా పల్లె ప్రజలు మామూలు కూరగాయలనే కాక, వరి, కాయధాన్యాలు, మిరపకాయలు, పసుపు మున్నగు ముఖ్యము లైన పంటలను పండింతురు. ప్రజల అక్కర లేమో మితములే. ప్రత్తిపంటయు నుండెడిదే. తటాకాలలో చేపలు సమృద్ధిగ నుండెడివి. పల్లెలో ఈ సమృద్ధి యంతయు మాతృశ్రీ అవతరించిన పిమ్మటనే గల్గినది అందురు. పల్లెలో ఆ దినాలలో అంగళ్లు లేవు. లేకున్నను ప్రజలు అన్య గ్రామాలపై ఆధారపడి యుండు వారు కారు. వారు తమ పొలాలలో లభించు దానితోనే సంతృప్తు లగుచుండిరి. అక్కఱ గలిగినప్పుడు వారు కామార్పుకురుకో, ఆఱు మైళ్లు ఉత్తరమున నున్న కొటుల్పూరుకో, ఐదాఱు మైళ్లు నైరృతిగా ఉన్న కయాపాట్బదంగంజుకో పోయెడి వారు. కామార్పుకురులో తియ్య భక్ష్యాలు, కొటుల్పూరులో బట్టలు, ఉప్పు, సుగంధద్రవ్యాలు లభించెడివి. పడమరగా ఒక మైలు దూరాన ఉన్న షియోడులో చిల్లర సామానుల అంగళ్లుండెడివి. ఒక టిన్నర మైలు దూరాన ఉన్న పుకూరిలోను ఒకటి ఉండినది. జరూరు అక్కఱలకు జయరామవాటి వారికి ఆ యంగళ్లు సరఫరా చేసెడివి. జయరామవాటికి ఉత్తరాన ఆమోదరనది కావలి గట్టున విశాల మగు పొలమున కవతల దేష్ట అను పెద్ద గ్రామ మొకటి కలదు. తూర్పునను విశాలము లగు వరిపొలాలు దాటిన చో ఆమోదరనదీతీర మున్నది. నదిని దాటి అమర్పూరుగుండ పోయిన కామర్పుకూరు చేర వచ్చును. ఆ దారి వెడల్పు ఇప్పుడు హెచ్చింపబడినందున ప్రయాణమున కెక్కువ సౌకర్యముగ ఉన్నది. దాని కిరు వైపుల నీడ నిచ్చు పెద్ద చెట్ల చాళ్లున్నవి. గొల్ల పిల్ల లేమి, పాదచారు లగు బాటసారు లేమి విశ్రాంతికో చలువకో ఆ నీడల నాశ్రయించుచుందురు.

మాతృశ్రీకి ప్రభవ మైన ముఖర్జీవంశము వారు ఆ పల్లెలో ఎన్నాళ్ళనాడో చేరిపోయిరి. ముఖర్జీల బంధువులే బానర్జీలు. వీరు ఉభయులును బ్రాహ్మణకుటుంబాలవారు. వీరు తప్ప వేఱు బ్రాహ్మణకుటుంబములు ఆ పల్లెలో లేవు. తక్కిన వారందఱును బ్రాహ్మణేతరులు. 'విశ్వాస్' 'మండల్' 'ఘోష్' 'సామయి' మున్నగునవి బ్రాహ్మణేతరుల కుటుంబ బిరుదనామములుగ నుండును. ఆ బ్రాహ్మణకుటుంబములు, కొన్ని గొల్లకుటుంబాలు, ఒక మంగలి కుటుంబము, భక్ష్యములను తయారుచేయు వారి కుటుంబ మొకటి, కమ్మరికుటుంబ మొకటి బాగ్ది కుటుంబాలు కొన్ని నిరాడంబర మగు పల్లెజీవితము గడపుచున్నా రక్కడ. వారు వసించు మట్టియిండ్లు దాదాపు ఒక వంద ఉండును. పల్లె పేరు ఎట్లు వ్యుత్పన్నమయ్యెనో నిర్వివాదముగ మన కేమియు తెలియదు. ముఖర్జీవంశ మూలపురుషుని పేరునుండియో వారి యిలువేల్పు పేరునుండియో ఆ గ్రామనామము వ్యుత్పన్నమై ఉండ వచ్చు నని ఊహింప వచ్చును.

ఆ పల్లెలో దక్షిణభాగమున బాడుజ్యె (బానర్జీ) పుకుర్ అను పెద్ద సరస్సు ఒకటి కలదు. దాని చుట్టును పొడ వైన తాటిచెట్లు ఉన్నవి. పల్లె ప్రజల స్నానపానములకు ఆ తటాక ముపయోగపడుచుండెడిది. ఇంకను దక్షిణముగ ప్రాచీన

తటాక మొకటి ఉన్నది. అందు వికసించిన పద్మములు మెండుగ నుండును. పల్లెకు పడమటి వైపు ఆహిర్ అను పెద్ద చెఱువు ఉన్నది. కర్షకులు వ్యవసాయమునకు కావలసిన నీటికై దానిపై ఆధారపడి యుందురు. పుణ్యాపుకుర్ అను ప్రాచీన తటాక మొకటి నడిమి భాగాన ఉన్నది. 1916 లో మాతృశ్రీకై నిర్మింపబడ్డ క్రొత్తయిల్లు దాని పడమటి గట్టుననే ఉన్నది. ఆ గట్టుననే ఉత్తరమువైపు దక్షిణముఖముగ చిన్న గుడిసె ఒకటి యున్నది. అది ముఖర్జీల గుడి, చాల ప్రాచీనము. ఆ గుడి యందలి గదు లొకదానిలో కూర్మాకారము గల సుందర నారాయణు డను ధర్మదేవుని మూర్తి యున్నది. ముఖర్జీలు వంతుల ప్రకారము అచట ఆరాధన చేయుదురు. మఱియొక గదికి కాళిమాడొ అని పేరు. అట ఏటేట కాళిపూజ జరుగుచుండును. కుటుంబ కలహములచే అర్వాచీనకాలమున ఈ కాళిపూజ ఆగిపోయినది. ఈ గదియే పల్లె పాఠశాలగాను ఉపయోగపడుచుండినది. పసి బాలురును బాలికలును ఇట సమావేశ మగు చుండిరి. తాటాకులే వారి చేత నుండు వ్రాత సాధనాలు. మధ్యాహ్నపు చిఱుతిండికై వారు తమ బట్టల కొసలలో కరకర లాడెడి బొరుగు లును (ముడిని) మూట కట్టుకొని యుందురు. ఆ గది కీశాన్యమూలలో నల్లరాయి ఒకటి ఉన్నది. అదే షష్ఠీదేవి. ఆ దేవి తన్ను పూజించు వారికి సంతతిని ప్రసాదించి కాపా డును. నూత్న వధూవరులను ఆ దేవికి మ్రొక్కిం చుట ఆచారము. శ్రీరామకృష్ణుడును శారదా మాతయు గూడ ఆ దేవికి మ్రొక్కియుందు రనియే మా నమ్మకము. షష్ఠీదేవి ఇప్పుడు సుందరనారాయణు డున్న గదిలోనే ఉన్నది. పుణ్యాపుకుర్ దక్షిణపు టొడ్డు మీదుగ బోవు పల్లెవీథికి దక్షిణపు వైపున మొదల్బాద మున్నది. దానికి దక్షిణముగ సింహవాహిని గుడి యున్నది. చండియు మహామాయయు సింహవాహినికి సఖులు. సింహవాహిని పీఠము వేఱు, సర్పదేవత యగు మానసాదేవి పీఠము వేఱు. వంశక్రమముగ ఈ గుడులం దన్నిటను పూజారులుగ ఉన్న వారు ముఖర్జీలు. మన కథాకాలమున సింహవాహిని ఒక గుడిసెలో నుండెను కాని, ఇప్పుడు సిమెంటు నేలయు వంపులు గల యినుప రేకుల పైకప్పును గల గట్టి యింట నున్నది.

పుణ్యాపుకుర్ దక్షిణపుగట్టు బానర్జీలు వసిం చుచుండిన చోటు. ఇటికలతో కట్టబడిన ప్రాత గుడి చావడి మొద లైన వానిని బట్టిచూడగా ఒకప్పుడు బానర్జీలు సంపన్నులై యుండి రని తెలియుచున్నది. కాని ఇప్పు డవి యెల్ల శిథి లావస్థలో నున్నవి.

పుణ్యాపుకుర్ గట్టున నున్న కాళిగుడికిని మాతృశ్రీ నూత్నభవనమునకును పడమట, ఉత్తరదక్షిణములుగ పోవు వీథియే ఈ పల్లెకు ప్రధాన మైన వీథి. ఆ వీథిలో కొంత ఉత్తర ముగ పోవుదు మేని, ఎడమవైపు ఇటికలతో కట్టబడి తెల్లగ ప్రకాశించుచుండుగుడి ఉన్నది. మాతృశ్రీ జన్మించిన చోట నిర్మిత మైన గుడి అది. ముఖర్జీలలో వంశపూర్వులు వసించు చుండిన దిచ్చట. కాని ఆ వంశము పెరిగిన కొలదియు ఆ వంశీయులు నైరృతివైపునకు వ్యాపించిరి. వారి యిండ్లు పల్లెవీథికి పడమట తూర్పుముఖముగ నుండును, ప్రాతయింటికి తూర్పుగ ఒకగుడిసె ఉన్నది. అందు రెండు భాగములు. వెలుపటి భాగము అందఱును సమావేశ మగు గదిగ ఉపయోగపడుచుం డెను. దంపకాల కొటారును వంటిల్లును దక్షి

ణాపు వైపున నున్నవి. ముఖర్జీల యిప్పటి యిండ్లకు దక్షిణముగ మఱియొక వీధి ఉన్నది. ఆ వీధి, పల్లెప్రధానవీధినుండి ప్రారంభమై ఘోష్పాదమునకు దక్షిణముగను కలుగెడె అను తటాకపు టుత్తరతీరమునను పడమరగా సాగి ఆహిర్ తటాకపు టుత్తరతీరమున సిహోడు చేర్చు రస్తాతో కలియుచున్నది. ఘోష్పాదమునకు మిక్కిలి పడమట ధర్మదేవునిగుడి ఉన్నది. గుడి ఇటికె కట్టడము. ధర్మదేవునకు యాత్రాసిద్ధిరాయ డని పేరు. పొట్టి నాలుగు కాళ్ల పీట ఆయన లాంఛనము.

జయరామవాటి చుట్టు నున్న గ్రామాలలో శారదా శ్రీరామకృష్ణుల పవిత్రస్మృతిలక్షితములైన గ్రామాలను పేర్కొన వలయునన్న సిహోడును కోఆల్పారను ఆనూరును శ్యాంబాజారును పేర్కొన వచ్చును. శ్రీరామకృష్ణుని మేనత్తకూతురైన హేమాంగినీదేవికి అత్తగారిల్లు ఉండునది సిహోడులో. మాతృశ్రీశారదకు తల్లి యైన శ్రీశ్యామసుందరీదేవి జన్మించిన ఊరు సిహోడే. ఈ ఉమ్మడి సంబంధముచే గురుదేవుడును మాతృశ్రీయు తమ శైశవమునుండియే తఱచు ఈ గ్రామముచే ఆకృష్టులగుచుండిరి. అనంతర కాలమున కలకత్తాకు రాకపోకలు చేయుచు విష్ణుపూరుగుండ పోవునపుడెల్ల మాతృశ్రీ కోఆల్పారాయొద్ద ఆగెడిది. ఆనూరు విశాలాక్షిగుడికి ప్రసిద్ధము. ఆ గుడికి పోవు దారిలోనే గురుదేవునకు శైశవమున భావోద్రేకదశ గలిగినది. శ్యాంబాజారులో ఆయన ఒకసారి సప్తాహసంకీర్తనలో పాల్గొనెను. జయరామవాటికి తూర్పున ఆమోదర నది కావలి గట్టున తాజ్పూరు అను పెద్ద పల్లె ఉన్నది. దానికి దక్షిణాన జిబ్తా. జయరామవాటి భూస్వాముల యిండ్లుండు చోటు అది. నైరృతిగా ఉన్నది మసినాపూరు, పడమటికి సిహోడు. ఈ గ్రామా లన్నియు జయరామవాటికి ఒక మైలుకు లోబడిన దూరమువే. సిహోడుకు పడమట శిరోమణిపూరు. అక్కడి ప్రజలు మహమ్మదీయులు. అట నొక పోలీసు ఠాణాయు ఉన్నది.

కలకత్తానుండి జయరామవాటికి చాల దూరము లేదు కాని, మనకథాకాలమున ప్రజలు గ్రామవీథులగుండను పొలాలగుండను కష్టపడి నడచి పోయెడి వారు. దారులు దుర్గమములుగ నుండెడివి. దొంగభయము తఱచు. ఆ గ్రామమును చేరుట కష్టముగ నుండెడిది. బండ్లలోను పల్లకీలలోను ప్రయాణము చేయు భోగము సంపన్నులకు మాత్రమే సాధ్యపడెడిది. ఆ దారులలో ఒకటి కామార్పుకురు ఆరాంబాగ్ తారకేశ్వరముల గుండ పోయెడిది. తారకేశ్వరము శివునిగుడికి ప్రసిద్ధము. ఆరాంబాగుకును తారకేశ్వరమునకును నడుమ నున్న విశాల సమభూమికి తెలోభెలో అని పేరు. అచట పయనించుట పట్టపగలైనను సాపాయమే. కావున ప్రజలు ఒంటరిగ కాని రాత్రులందు కాని అమార్గమున పోవుటే లేదు. ప్రజలు సాధారణముగ అనుసరించుచుండిన రెండు దారులలో అదే దగ్గఱదారి. దానిగుండ పోయిన కలకత్తా జయరామవాటినుండి ఇంచుమించు అరువదిమైళ్ల దూరము. దక్షిణేశ్వరమున గురుదేవుని కలసికొన నేగు నప్పుడెల్ల మాతృశ్రీ మామూలుగ పయనించుచుండిన దారి ఇది.

రెండవ దారి బర్ద్వానుగుండ పోవును. బర్ద్వాను రైల్వేస్టేషను. ఈ దారి దూరము. దొంగల భయము ఇక్కడను లేక పో లేదు. ఇప్పుడు జయరామవాటికి పోవువారు కలకత్తా

నుండి రాత్రి రైలుబండిలో తరలి విష్ణుపురము నకు చేరుకొందురు. అక్కడనుండి బస్సులో పోవలెను. వాన లేని కాలములో బస్సులు జయరామవాటివఱకు పోవును, వానకాలమున కొటుల్పూరునొద్ద ఆగును. కొటుల్పూరునుండి జయరామవాటి ఆరు మైళ్ల దూరము. ఆదూర మును కాలినడకమీాదనో బండిలోనో యథా సౌకర్యము పయనింపవలసి యుండెడిది. జయ రామవాటికి ఏకాలములో నైనను పోవుటకు సౌకర్యముగ క్రొత్తరోడ్డు ఒకటి 1953 లో నిర్మింపబడినది. కాలక్రమమున ఆ వీధి కామా ర్పుకురువఱకు పొడిగింపబడ వచ్చును.

ఈలాగు నవ్యనాగరతాస్పర్శకు దవ్వున నున్నను, జయరామవాటి గ్రామములో ఉత్సవ విశేషాలు లేక పోలేదు. అవి ప్రతిసంవత్సరము వచ్చు ఉత్సవవిశేషాలే. ఆ గ్రామాధిదేవత సింహవాహిని. ఆ అమ్మవారి ఉత్సవాలు ఆశ్వ యుజ మాసములో జరుగును. వానికి అన్ని ప్రాంతాలనుండియు ప్రజలు వత్తురు. తక్కిన వేల్పులకును దేవేరులకును సంబంధించిన ఉత్సవ దినాలు కూడ యథావిధిగను ఎంతో విభవ ముతోను కొనియాడబడుచుండును. శివరాత్రి నాడు ఈ పల్లె ప్రజలు సిహోడులో శాంతి నాథు (శివు)ని సేవింప బోవుచుందురు. ఏకాహ నామసంకీర్తనలును పురాణేతిహాసకథలు ఇతి వృత్తములుగా గల పల్లెనాటకాల ప్రదర్శనా లును జరుగుచుండును. ఆ ప్రదర్శనాలపై ప్రజ లకు ఆదరమును మోజును హెచ్చు.

జయరామవాటినిగూర్చి పైని చెప్పబడిన విశేషా లన్నింటిని మించిన విశేష మొకటి కలదు. ఏ దనగా మాతృశ్రీ శారద ఆగ్రామ ములో అవతరించుటే. అందుచే అది పవిత్ర క్షేత్ర మైనది. ప్రపంచ మందలి అన్నిప్రాం తాల నుండియు యాత్రికులు ఆత్మనిర్వృతికై అచటికి వచ్చుచుందురు. గుడి తెలి గోపురము మీాది ఱెక్కెముపై వంగభాషలో చెక్కబడిన 'మా' (=అమ్మ) అను అక్షరాలు పల్లె పెంపును పాంథులకు దూరమునుండియే చాటు చుండును. ఈ గుడి ప్రతిష్ఠ 1923 వ సంవత్స రము ఏప్రిలు నెల 19 తేది (అక్షయతృతీయ) నాడు జరిగినది. ఆ దినము ఇప్పటికిని కొని యాడబడుచున్నది. వివిధప్రాంతాలనుండివచ్చు నూర్లకొలది భక్తుల ఆనందమేళనము ఆనా డచ్చట ఒనగూడు చుండును. జగద్ధాత్రీ పూ జయు ప్రతిసంవత్సరమును జరుగుచుండును? దానికి ప్రారంభకురాలు మాతృశ్రీశారదా మణిని కన్న తల్లి. అందులకు వలసిన శాశ్వ తపు ఏర్పాట్లు మాతృశ్రీయే కావించినది. జగద్ధాత్రీపూజయు తక్కినవానివలె భక్తులకు ప్రియమే. భౌతికముగను మానసికముగను ఆధ్యాత్మికముగను ప్రజల కున్న అక్కరలను దీర్చు శ్రీరామకృష్ణమఠ శ్రీరామకృష్ణ సేవా సంఘ శాఖలు ఈ పల్లెలో నెలకొల్పబడుటతో దీనిపై ప్రజల యాదరము మరింత హెచ్చినది. మార్గోపద్రవాలు తొలగి ప్రయాణసౌకర్య మేర్పడినందున ప్రజలను ఈ పల్లె మఱింతగ ఆకర్షించుచున్నది. మాతృశ్రీ అవతరించుటచే ఈ కుగ్రామము ఇంత స్వల్పకాలములో ఇంత ప్రాముఖ్యమునకు వచ్చుట అద్భుతము. మాతృ శ్రీయే ఇచటి భూరజమును తల దాల్చి—

''జననీ జన్మభూమి శ్చ స్వర్గా దపి గరీయసీ''.

[జన్మభూగరిమకు జననిమహిమకు
స్వర్గవిభూతియు సరి గాదు చూడ].

అని కీరించెను.

ఓం

శ్రీ రామకృష్ణ దివ్యవాణి

శ్రీమతి హెచ్. కనకలక్ష్మమ్మ గారు

నేననుట పతనమునకు మూలము. ఈ నేనను నహంత నశించుటయే ముక్తి యన బరగును. అవిద్యాసంభవ మగు దేహాహంత మొదటికే నాశనహేతువు. ఇక రెండవది విద్యాహంకారము లేక జ్ఞానాహంకారము. ఇది బంగరు సంకెల వంటిది. దీనిని విడువ నిష్టపడడు విద్యాహంకారి. కాని పరమాత్ముని యనంతకృపావృష్టి యాతనిపై వర్షించిన త్వారలో నీ జ్ఞానాహము రూపు మాయును. భగవానుని కృప లేనిది యిట్టి మహాపదవిని గాని, అంతటి శక్తి గాని ఏ మానవునకును గలుగదు. మహాభక్తుడే జ్ఞాని యై వెలుగుచున్నాడు. మహాజ్ఞానియే విజ్ఞానియై అనగా అనుభవ మగు జ్ఞానమును బడయ గల్గు చున్నాడు. ఇచ్చటనే భక్తుడు పెక్కు ఇడుముల గుడువ వలసి వచ్చుచున్నది. ఇట్టి విశుద్ధామనస్కుడో గాఢుడగుటకు ఈ నేను, నేనను, నహంత తన్ను నిజజ్ఞానమున మునుగ నీయక యసంబద్ధ మగు ప్రకృతి జీవాహంకార మగు ఈశ్వరత్వమున ముంచుచున్నది. ఈశ్వరత్వము ఎంతమాత్రము శాశ్వతము గాదు. దానిని దాట వలెను. నేతి, నేతి, యని పోయిన గాని సంపూర్ణానంద శాంతులను బడయ జాలడు. నామములవాడు వచ్చును, పోవును. విభూతిదారి వచ్చును, పోవును. ఇంత యేల? మూడు లోకము లగు వైకుంఠ, కైలాస, సత్య లోకములును అశాశ్వతములే. మూడు గుణముల ప్రోవు లగు నీ మూర్తిత్రయము ఎటుల శాశ్వతు లగుదురు? మరియు వారి లోకము లెట్లు శాశ్వతము లగును? లోకమే కాని యలోకమును గూడ నతిక్రమించిన, నచట వెలుగు దివ్యజ్యోతిలో లీనము కావలసిన దివ్యాత్మను సంకుచితము లగు లోకముల బట్టి బంధింపదలంచుచున్నారా? వల్ల కాదు, మీరు నిలుప దలంచినను అది నిలుచునది కాదు. శాశ్వత మొక్కటియే శాశ్వతము కాని, యశాశ్వత మని దెలిసియు లోకములను లోకపాలకులను నిలుప దలచు నీవు నిజముగ జ్ఞానివి గావు. రూప నా మాతీతమగు భావమున దెలియ వలసిన చైతన్యమును నహంత మూలమున నెట్లు దెలిసికొందువు? ఏలనగా, నీ వుండిన నాతడు లేడు. ఆతడుండిన నీవు లేవు. ఇక చీకటియు వెలుగును నొకేపరి ఉండుట ఎట్లు పొసగును? లేదా నీవు భక్తుడ వైనచో, ఆతడు యజమాని యనియు, నీవు సేవకుడ వనియు నుండుట సరి యగునే గాని, జ్ఞానమునకు ఏకాత్మ యొక్కటియే కాని ద్వైతభావ మచట లేదు. కావుననే సంపూర్ణుడు మాట లాడడు. ఇంకను, తానే పరమాత్ముడు కావున, వేరొక్క దైవమును జూపడు. మరల తా నను వాడు, తాను కాదు గనుక, నేననడు. ఈతడే, బుద్ధిమంతుడు. ఇట్టిబోధయే, బుద్ధునిబోధ యని తెలియునది.

పరమాత్ముడు నిరామయుడు. అనగా శరీరము లేని వాడు. ఐనను పరిశుద్ధుడు అనగా

జీ వాహంకార ప్రకృతులు లేని వాడు. ఆనంద రూపి, అనగా సుఖము, దుఃఖము, వేడి, చల్లన, చీకటి, వెలుగు, రాత్రి, పగలు, భూతము, భవిష్యత్తు, బంధము, మోక్షము అను ద్వంద్వములు లేని వాడు. నిశ్చలుడు. పరమసత్యమాతడే యై యున్నాడు. అంతటను నిండి యున్నాడు. పతనము లేని వాడు పుణ్యాపాపము లంటని వాడు, శాస్త్రాతీతుడు, జగన్నాథుడు. మరియు సర్వాలయందు నిండి యున్నాడు. చరాచరములను సృష్టించిన వాడు. తాను సృష్టింపబడని వాడు. జననమరణములు లేని వాడు. జ్ఞాన ముండిన కాని ఆ నరుని యందు లేని వాడు గాడు. అజ్ఞానియందును నిండి యున్నాడు. పండితునియందును, నల్పుని యందును సమభావమున నిండి యున్నాడు. కావున మహాత్ములకు పాపులయందును భగవానుడు గోచరించుచున్నాడు. జ్ఞాన ముండిన కాని యీ పరమ సత్యము అవగాహనము కానేరదు. నీవు భక్తుడవే యగుదువు గాక కాని రాజసిక భక్తుడ వగుచో ఆ నిర్మలు నెటుల గాంచ గల్గుదువు? ఇట్టి రాజసిక భక్తికి జెందిన వారలే, హిరణ్యాకశిపు రావణాదు లని జ్ఞప్తియం దుంచుకొన వలెను. తపస్సు చేయనిది, భక్తులు కానిది రాక్షసు లగుటకును సాధ్యము కాదు. ఇట్టి రాజసిక తపస్సు వలన నేయొక్క లాభమును లేదు. నేను భక్తుడ ననుకొనుట తప్ప నంతకు మించిన సుఖము లేదు. పరపీడ నముగూడ సహాయపడెద నని యుబ్బాత లూగును. కాక పోయిన కొన్ని రాక్షసశక్తులు కలుగ వచ్చును పో, వానిని జూచుకొని మిడిసిపాటు పడు వాడేమి ముక్తి కాంతామణిం జేపట్టం గల్గును? కావున సాత్విక భక్తి ముఖ్యము. జనక, శుకాదులు సత్వాభక్తిసంపన్నులు. ఇది నాదనక, నే ననక, వాదములు సలుపక నిర్వైరులై, సకలజీవరాసులను ప్రేమమున జూచుచు, తిట్టిన దిట్టక, గొట్టిన గొట్టక, అలిగిన నలుగక, అపకారికి నుపకారము జేయుచు, కులభేదము లెంచక, వీరు పాపులు, వీరు పుణాత్ములని నిరసింపక, సమదృష్టిని వారల ప్రేమించు మహాసాత్వికశిరోమణి. శ్రీ యేసుక్రీస్తు కూడ నిట్టి భక్తవతంసుల శ్రేణికి జెందిన భక్తరత్నమే.

ఎంత అందముగ నున్నది? వీరి ప్రవర్తనము! అయ్యారే! మన మెప్పుడైనను వార లంతటి వారల మగుదుమా? అది దేవుని కరుణపై నాధారపడియున్నది. కావున మునుముందు నేర్వ వలయు గుణము సత్వసంపద యని తెలియ వలెను. కామ క్రోధ ద్వేషాసూయల అశుద్ధము వలె తక్షణమే విడువ వలయును.

ఓం తత్ సత్.

సత్సంగతి బియ్యమును కడుగు నీటివంటిది. ఆ కడుగునీరు త్రాగుడు కైపును తొలగింపగలదు. అట్లే వ్యర్థాశామద్యపానోన్మత్తులైనవారి కైపును సత్సంగతి తొలగించును.

శ్రీరామకృష్ణుడు

శ్రీం శ్రియైనమః

శ్రీ రంగాచార్యగురవేనమః

షడ్వింశత్యేకాదశీవ్రతవైభవము

శ్రీ కిశాంబి రంగాచార్యులుగారు

సమస్తలోకములకు కర్తయు భర్తయు హర్తయు నైన హరికి ప్రియ మైన దినమనియు: ఏకాదశీవ్రతము సర్వపాపహర మనియు, పుణ్యప్రద మనియు, ఇహపరసాధన మనియు నెల్లరు ఎరింగిన విషయమే. దశమీతిథియందు ఏకభుక్తము, ఏకాదశ్యుపవాసము, ఆ రాత్రి భగవద్ధ్యాన కీర్తనాదులతో జాగరణము, ద్వాదశియందు ఏకభుక్తము — ఏకాదశీవ్రతవిధాన మని ప్రసిద్ధము. ఇట్టి ఏకాదశి తిథులు మాసమునకు రెండు చొప్పున సంవత్సరమునకు 24 వచ్చును. అధికమాసము వచ్చినచో 26 ఏకాదశులు అగును.

1.	కార్తికమాసము.	బహుళ	ఏకాదశి	ఉత్పత్తి.	
2.	మార్గశిర ,,	శుద్ధ	,,	మోక్షదా	బ్రహ్మాండపురాణము.
3.	,, ,,	బహుళ	,,	సఫలా	
4.	పుష్య ,,	శుద్ధ	,,	పుత్రదా	భవిష్యోత్తరపురాణము.
5.	,, ,,	బహుళ	,,	షట్తిలా	భవిష్యత్పురాణము.
6.	మాఘ ,,	శుద్ధ	,,	జయా	భవిష్యత్పురాణము.
7.	,, ,,	బహుళ	,,	విజయా	స్కాందపురాణము.
8.	ఫాల్గుణ ,,	శుద్ధ	,,	ఆమలకీ	బ్రహ్మాండపురాణము.
9.	,, ,,	బహుళ	,,	పాపమోచనీ	భవిష్యత్పురాణము.
10.	చైత్ర ,,	శుద్ధ	,,	కామదా	వరాహపురాణము.
11.	,, ,,	బహుళ	,,	వరూధినీ	భవిష్యత్పురాణము.
12.	వైశాఖ ,,	శుద్ధ	,,	మోహినీ	కూర్మపురాణము.
13.	,, ,,	బహుళ	,,	అపరా	బ్రహ్మాండపురాణము.
14.	జ్యేష్ఠ ,,	శుద్ధ	,,	నిర్మలా (నిర్జలా)	భారతము. పద్మపురాణము.
15.	,, ,,	బహుళ	,,	యోగినీ	బ్రహ్మవైవర్తపురాణము.
16.	ఆషాఢ ,,	శుద్ధ	,,	పద్మా (శయన)	బ్రహ్మాండపురాణము. భవిష్యోత్తరపురాణము.
17.	,, ,,	బహుళ	,,	కామికా	బ్రహ్మవైవర్తపురాణము

18.	శ్రావణ మాసము.	శుద్ధ ఏకాదశి	పుత్రదా	భవిష్యత్పురాణము.
19.	,, ,,	బహుళ ,,	అజా	బ్రహ్మాండపురాణము.
20.	భాద్రపద ,,	శుద్ధ ,,	పరివర్తినీ	స్కాందపురాణము.
21.		బహుళ ,,	ఇందిరా	బ్రహ్మవైవర్తపురాణము.
22.	ఆశ్వయుజ	శుద్ధ	పాశాంకుశా (పాపాంకుశా)	బ్రాహ్మపురాణము.
23.		బహుళ	రమా	బ్రాహ్మపురాణము.
24.	కార్తీక	శుద్ధ	ప్రబోధినీ	స్కాందపురాణము.
25.	అధికమాస	శుద్ధ	పద్మినీ.	
		బహుళ	పరమా.	

"పుత్రదా" నామ శ్రావణ శుద్ధైకాదశి :

దీని మాహాత్మ్యము భవిష్యత్పురాణము నందు గలదు. పాపహార మైన ఈ కథను వినుటచే వాజపేయ యజ్ఞఫలము లభించును. ద్వాపరయుగప్రారంభమున పూర్వము మాహిష్మతీపురమును మహీజిత్తను భూపాలుడు సర్వజనులకు సుఖప్రదుడై ధర్మముగ బరిపాలించుచుండెను. అతనికి పుత్రులు లేక పోవుటం జేసి రాజ్యసుఖ మెంతమాత్రమును లేదు. "అపుత్రస్య సుఖం నాస్తి ఇహలోకే పరత్ర చ" అను వచనమును తలచుచు సభామధ్యమున ప్రజలతో ని ట్లని పలికెను. "ఈజన్మమందు నే నేమియు పాతకముల జేసి యుండ లేదు. అన్యాయముచే నుపార్జితమైన ధనముచే నా కోశము నిండింపబడి యుండ లేదు. బ్రాహ్మణులయొక్కయు దైవములయొక్కయు ధనము నాచే నెన్నడును పరిగ్రహింపబడియుండ లేదు. ఇతరుల ద్రవ్యము నాయొద్ద న్యాసముగా నుంప బడిన నద్దాని నెన్నడు నేను అపహరించియుండ లేదు. ప్రజలను సొంత కుమారులవలెనే పరిపాలించుచున్నాను. భూమిని ధర్మమార్గమున జయించి యున్నాడను. బంధుపుత్రసమానులైనను దోషములచే దుష్టులైన వారిని శాస్త్రప్రకారము దండించుచునే యున్నాడను. శిష్టాచారసంపన్నులను బ్రాహ్మణులను సదా పూజ చేయుచు ధర్మమార్గముననే సంచరించుచున్నాడను. నాకీ పుత్రసంతానప్రాప్తి లేకపోవుటకు హేతువు విచారింపు" డని పలుకగా బ్రాహ్మణులీ వాక్యముల విని పురోహితులు ప్రజలు కలిసి రాజహితమును గోరినవారై అరణ్యమును గూర్చి పోయి ఋష్యాశ్రమముల సేవించుచు అందు ధర్మతత్త్వజ్ఞుడును, సర్వశాస్త్రవిశారదుడును, దీర్ఘాయుష్మంతుడును, నిరాహారుడును, జితక్రోధుడును, జితాత్ముడును, మహాత్ముడును ప్రతియొకకల్పాంతమునకు నతనిశరీరముపై గల రోమములలో నొకటి వంతున నూడిపోవుచుండువా డగుటచే "లోమశ" నామము గల వాడును త్రికాలజ్ఞుడును, బ్రహ్మతేజముతో విరాజిల్లువాడును నగు మహామునిని జూచి వార లందరు సంతుష్టమనస్కులై తమ భాగ్యవశమున అట్టి బ్రహ్మర్షి దర్శనము సంప్రాప్తించె నని వారిలో వారు చెప్పుకొనుచు అమ్మహామునికి విధిప్రకారముగ నమస్కారాదు

లొనరించిరి. అంత నా మునియు "మీరు వచ్చిన కారణం బెయ్యది? మీరు వచ్చిన కార్యమును దప్పక నెరవేర్చెదను. నిస్సందేహముగ పరోపకారమునకే మావంటివారి జననము" అని చెప్పగా — "మేము మహీజిన్మహారాజు ప్రజలము. రాజు పుత్రహీనుడై దుఃఖించుచుండ తత్ప్రాప్తికి తప మొనరించుటకు మే మీ అరణ్యమునకు వచ్చినారము. అదృష్టవశమున సాక్షా ద్బ్రహ్మస్వరూపు లైన తమ దర్శన మబ్బినది. "మహతాం దర్శనే నైవ కార్యసిద్ధి ర్భవే న్నృణామ్" అను వాక్యము చొప్పున మాకు కార్యసిద్ధి గలుగును. మా రాజునకు పుత్రోత్పత్తి యగు మార్గ ముపదేశింపు"డని ప్రజ లామునిపుంగవుని ప్రార్థింప వారి వాక్యముల నాకర్ణించి లోమశుడు ముహూర్తమాత్రము ధ్యానములో నుండి రాజుయొక్క పూర్వజన్మవృత్తాంతమును దెలిసికొన్నవాడై యి ట్లని పలికెను - "ఈ రాజు పూర్వజన్మమందు ధనహీను డైన యొక వైశ్యుడు. ఆతడు వ్యాపారమున గ్రామాంతరముల దిరుగాడుచు జ్యేష్ఠమాసశుక్లపక్షద్వాదశి రోజున మధ్యాహ్నకాలమున ఎండచే దాహముగొని యొక రమ్య మైన జలాశయము నొద్దకు బోయి అట కపుడే ఈనిన గోవు నిదాఘార్తయై జలపానము జేయుచున్న దానిని అపవారించి తాను నీరమును గ్రావుటచే గలిగిన తత్కర్మ పరిపాకముచే పుత్రహీను డైన రాజై పుట్టెను. పూర్వజన్మకృతపుణ్యావిశేషముచే నిష్కంటక మైన రాజ్యప్రాప్తి నొందెను". అని లోమశ మహర్షి నుడువగా — "పుణ్యముచే పాపము క్షయించు నని పురాణములవలన విని యుంటిమి. ఏపుణ్యముచే పాపము క్షయించునో యే ప్రసాదమున ఏరీతిగా పుత్రప్రాప్తి నొందనగునో నయ్యది ఉపదేశింపు" డని జనులు కోరగా శ్రావణమాస శుక్లపక్షమందు వచ్చు "పుత్రదా" అను ఏకాదశీ వ్రత మాచరించి యథావిధిగ యథాన్యాయముగ యథోక్తముగ జాగరణ జేసి తద్వ్రతఫలమును రాజున కర్పించిన పుత్రుడు గలుగు నని లోమశమహర్షి ఉపదేశింప జను లందరు ఆ మునికి నమస్కరించి వారి గృహముల కేగిరి. లోమశభాషితమును స్మరించుచు జను లందరు రాజుతో గూడి శ్రద్ధతో నా వ్రత మాచరించి ద్వాదశీదినమున నా పుణ్యమును రాజునకు ధారవోయ తత్ప్రభావమున రాజుభార్య గర్భిణియై సుపుత్రుని గనెను. కాబట్టి యీ యేకాదశి "పుత్రదా" అను నామముచే ఖ్యాతి నొందిన దాయెను. ఇహలోక పరలోకసుఖమును గోరు వా రంద రీ వ్రతమును నాచరింప దగును. ఈ మాహాత్మ్యమును వినినవారికి సర్వపాపములు నశించి ఇహలోకమున పుత్రసౌఖ్యము గలిగి పరలోకమున ఉత్తమగతి గలుగును.

"అజా" నామ శ్రావణబహుళైకాదశి :

దీని మాహాత్మ్యము బ్రహ్మాండపురాణమందు గలదు. ఈవ్రతము నాచరించు వారును ఈకథను విను వారును పాపములనుండి విముక్తి నొందుదురు. ఇందుల కెంతమాత్రము సందేహము లే దనియు సత్య మనియు శ్రీకృష్ణభగవాను డాన తిచ్చెను. పూర్వము సత్యసంధు డైన హరిశ్చంద్రు డను విఖ్యాతినాముడైన చక్రవర్తి యుండెను. కర్మయోగము వలన రాజ్యభ్రష్టుడై భార్యను పుత్రుని విక్రయించి, చివరకు దాను కూడ విక్రీతుడై పుల్కసునకు

దాసుడై సత్యవ్రతమునే ఆధారముగా జేసికొని కాటికాపరిగా ననేకవత్సరములు కాలముగడపి దుఃఖితుడై యుపాయముగాన లేక విచారించుచుండ బ్రహ్మశాసనానుసారము గౌతము డా చక్రవర్తి యెదుట ప్రత్యక్షము కాగా సాష్టాంగ దండప్రణామం బొనరించి తన దుఃఖభాజనమైన చరిత్ర నంతయు విన్నవించి త న్నిష్కృతికి ఉపాయమును బ్రార్థింప నా గౌతముడు శ్రావణ బహుళైకాదశీ దినమున వచ్చు "అజా" నామ వ్రత మాచరించిన పాపము లన్నియు బోవు నని ఉపదేశించి అంతర్ధాన మయ్యెను అంత నా నృపుడు గౌత మాజ్ఞానుసారము "అజా" వ్రత మాచరించిన వెంటనే తత్ప్రభావ విశేషమున పెక్కు వత్సరము లనుభవింప వలసిన దుఃఖము క్షయము నొంది భార్యను గూడి పునర్జీవితు డైన పుత్రుని గలిసి నిష్కంటక మైన తన రాజ్యమును బొందినవాడై పెక్కువత్సరములు ధర్మపరిపాలనము జేసి అంతమున పురజనసహితముగ స్వర్గము నొందెను. ఎవ రీ వ్రతమునాచరింతురో వారును ఈప్రకారముగనే సర్వపాపవిముక్తులై ధ్రువముగా స్వర్గము నొందుదురు. ఇది చదివినను విన్నను అశ్వమేధ ఫలము గలుగును.

శ్రీకృష్ణలీలల అంతరార్థము

శ్రీ గురుభక్తి పెద్దిభొట్ల కృష్ణశాస్త్రిగారు

శకటాసుర భంజనము

భక్తుడు భగవంతుని గూర్చి తపస్సు చేసినచో నాతనిమనస్సు కొంతకాల మేకాగ్రతతో నిలుచును. కాని అనేకజన్మ వాసనలతో సూక్ష్మదేహములో ప్రోగుపడియున్న జ్ఞాపకములను బట్టి బాహ్య విషయములు జ్ఞపి- చలించిపోవును.

అప్పుడు భక్తుడు తిరిగి ఏకాగ్రతలోనికి వచ్చుటకు ఈ జ్ఞాపకముతో కూడుకొనియున్న విషయవాసన లను బండిని త్రోసివేయును. అదియే అంతర్ముఖుడగుట. త్రోసివేసినగాని మనసు నిలువదు. ఈ ప్రకారము చాలకాలము సాధనముచేయుచు రాగారాగా మన స్సేకాగ్రతలోనికి వచ్చును. ఇందుకు కావలసిన సాధకము వైరాగ్యాభ్యాసము.

తృణావర్త సంహారము

గడ్డిపరకలవంటి సామాన్య మానవులు సుఖదుఃఖములు వచ్చినపుడు దానిలో కొట్టుకొని పోవుదురు.

భక్తు డట్లుగాక వివేకముచేత నేకాగ్రతను వృద్ధిచేసికొని సుఖదుఃఖములను తృణముగా జూచును గర్వింపడు. దుఃఖింపడు.

సుడిగాలియని చెప్పబడు ప్రబల సుఖము

గాని ప్రబల దుఃఖముగాని జ్ఞాని మనస్సును చలింపచేయలేవు.

జ్ఞానము వానిని తృణప్రాయముగా జూచును. జయించును. దాటును. జ్ఞాని నెట్టి ద్వంద్వములు నడ్డజాలవు. చలింపజేయలేవు.

శ్రీ కృష్ణుడు మన్నుతినుట తల్లికి విశ్వరూపమును చూపుట

భక్తుడు జ్ఞానము వృద్ధికాగా మన్ను తిన్నాడు. అనగా త్రిదేహాభిమాన రహితుడైనాడు. ఈ దేహములన్నియు మన్నే. ఈ త్రిదేహములు నశించునవి. మట్టిలో కలియునవి. కనుకనే త్రిదేహాతీతుడైనాడు. తన్ను తాను తెలిసికొనినాడు. అనగా భక్తున కాత్మ సాక్షాత్కారమైనది.

అట్లాతడు అభిమానములను త్రిదేహములను మ్రింగివేసెను. హరించెను, రహితము చేసెను. ఇట్టి ఆత్మ సాక్షాత్కారమగుట కొంచెముసేపే పిమ్మట జీవుడు దేహములోనికి వచ్చును. జీవునకు భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్యములు పుట్టినవి. జీవున కీ మూడు నభివృద్ధియైనపుడు ఆత్మ సాక్షాత్కారమైనది. తిరిగి సమాధినుండి జీవు డీ దేహములోనికి వచ్చినపుడు మామూలుగానే వ్యవహరించును. కాని యీ ప్రకృతి యంతయు మిథ్యయని తెలిసికొని దానిలో నుండెడి సత్పదార్థమునే గ్రహించుచు ఆనందించు చుండును.

ఈ దేహము నేనుకాదు. నేను సర్వాంతర్యామిని. సర్వ భూమండలములు నాలోనే యున్నవని తెలిసికొనును.

స్వ స్వరూపానుభవమును పొందినవానికి బాహ్యప్రపంచమందు రుచి యుండదు. కాంచనము లోష్టము సమానముగా నుండును. కాంతాకనకములం దాకర్షణయే యుండదు. విముఖుడై యుండును.

మట్టి ప్ర ౹ మట్టితోనే సర్వము చేయబడ్డది. కనుక మట్టిని మ్రింగినాడనగా జీవుడు ప్రకృతిని లోబరుచుకొని దాని కతీతుడైనాడన్నమాట. దేవుడే మొదటి పరిణామస్థితులలో ప్రకృతికి లోబడి జీవుడై యనుభవజ్ఞానము పొంది ప్రకృతిని జయించి తుదకు ప్రకృతి కతీతుడై సంపూర్ణత్వము పొందును. అట్టివాడు సర్వాంతర్యామియే. ప్రకృతిలోని పదునాలుగు భువనములు వాని కడుపులోనే యున్నవి. సృష్టియంతయు భగవంతుని దేహమే.

త్రిదేహములను విడుచుటయే ముక్తి. ముక్తిగలిగినవానికి స్వ స్వరూపానుభవము కలుగును. ఇక్కడ యశోద యనగా ముక్తియే. ముక్తి భర్త ఆనందము. ముక్తికి ఆనందానుభవమే గనుక విశ్వరూపదర్శనమైనది.

ఏయే లక్షణములు కలవారికి విశ్వరూపము కనబడునో ఆలక్షణములు వర్ణింపవలెను. యశోదరూపములో చెప్పవలెను.

శ్రీకృష్ణుని ఉలూఖల బంధనము

శ్రీకృష్ణుని మొలను ఒక త్రాటితో రోటికి కట్టవలెనని ప్రయత్నించిరి ఎంత పొడుగుగల త్రాడును తీసికొనివచ్చి చుట్టపెట్టినప్పటికిని కొంచెము తక్కువవచ్చినదట.

ఏలయన:—శ్రీకృష్ణుడు అనంతుడు. ఆదిమధ్యాంతరహితుడు. త్రాడు ఆద్యంతములు కలది. ఆదిమధ్యాంతరహితమైన మొలకు ఆద్యంతయుతమైన త్రాడెట్లు సరిపోవును. శ్రీ

త్రాడు కట్టలేక సిగ్గుపడవలసి వచ్చినది.

భగవంతుడు తాను యిష్టపడి మనలను గట్ట నిచ్చిన సాధ్యమగునుగాని అతని యిష్టమునకు వ్యతిరేకముగా చేయుట కెవరికి సమర్థతగలదు? శ్రీకృష్ణుడు తన మహాత్తును గనబరచి మీాదు కట్టలేరనిపించి అప్పుడు తిరిగి కట్టబడుటకు సంకల్పించెను. అప్పుడే అతనిని కట్టగలిగిరి.

భగవంతుడు ''అణోరణీయాన్ మహతో మహీయాన్''. అణువులలో నీయనకన్న తక్కువ యణువులేదు. ఈయనను మించిన పెద్ద వస్తువులేదు, కనుక వానిని కట్టువస్తువు లేనేలేదు. అణువుగానున్నప్పుడు కట్టబోయిన దొరకడు. జారిపోవును. పెద్దవస్తువుగా నున్నప్పుడు కట్టవలెననిన ఎవరికిని నందనే యందడు. ముడివేసిన త్రాటికి ఎంతోకొంత కైవారమున్నది. ఆకైవారముకంటె బహు సూక్ష్మమయినప్పుడా కైవారమేమి లాభము? త్రాడు త్రాడువలెనే యున్నది ముడిముడివలెనే యున్నది. దానిలో శ్రీకృష్ణుడు సూక్ష్మముగ నున్నాడు గనుక కనిపింపడు ఆకాశమంతయు త్రోవయే గనుక యది పెనుత్రోవ. దీని నెవరు కట్టకలరు? ఇది కనిపించెడివస్తువు కాదు. కనిపింపనిదానిని మనము బంధించు టెట్లు? అంతకంటెను సూక్ష్మముగు శ్రీకృష్ణు నెవరు బంధింపగలరు? అతని బంధింపగల త్రాడే లేదు.

జ్ఞానాతీతుడగు భగవంతుని వివేకమను రోలు కట్టుట యసంభవము. వివేకము లేని వాడు జ్ఞానియేకాడు. జ్ఞాని యనగా వివేకము గలవాడే. జ్ఞానము వివేకము క్రొత్తగా తీసికొనివచ్చి పెట్టుకొనదగినవి కావు అవి లోపలి నుండి వృద్ధికావలసినవి. శ్రీకృష్ణుడు మనుష్యమాత్రుడుగా వ్యవహరించెను. కనుక వివేకమను రోటిని కట్టించుకొనెను. రోలు అనగా ధాన్యపుగింజలోని ఊకనుండి బియ్యపుగింజను విడదీయునదని యభిప్రాయము. అనగా భక్తుడు సదసద్వివేకముగలవాడుగా నుండును.

శ్రీ వివేకానందస్వామి

[95-వ జయంతి మహోత్సవోపన్యాసము]

(ప్రభాకర్)

I

శ్రీ స్వామిజీ తొంభై ఐదో జయన్తి మహోత్సవాన్ని పురస్కరించుకొని మనం ఇక్కడ ఇప్పుడు సమావేశమై ఉన్నాం. స్వామిజీ జీవితంలో నుంచిన్నీ వారి ఉపన్యాసాల నుంచిన్నీ మనకు ఉపలభ్యమానమై ఉన్న సందేశాన్ని మనం మళ్లా ఒకసారి స్మరించవలసిన దినం ఇది. 'బోధయన్తః పరస్పరమ్' అన్నట్లు మనలో మనం ఒకరి కొకరం ఆ సందేశవిశేషాలను వివరించుకో వలసిన దినం ఇది. ఆత్మముక్తికిన్నీ జగద్ధితమునకున్నూ స్వామిజీ మార్గం చూపెట్టినారు. సనాతనమార్గమే ఐనా ఇప్పటి ప్రపంచ పరిస్థితులకుతగ్గట్లు ఆమార్గాన్ని చికిలి నగిషి చేశారు. ఆ మార్గాన్ని అనుస

రిస్తూ పురోగమించే ఉద్యమానికి మనలను మనం పునరంకితం చేసుకోవలసిన దినం ఇది.

II

కాలిఫోర్నియాలో లోస్ఏంజలిస్ అను చోట స్వామిజీ 1900–వ సంవత్సరములో ఒక ఉపన్యాసం చేశారు. అది క్రైస్తును గురించిన ఉపన్యాసం. 'క్రైస్తు ది మెసెంజర్' అని ఉపన్యాసానికి పేరు. దివ్యసందేశహారి యైన, దూత ఐన క్రైస్తు అని అర్థం. ఆ ఉపన్యాసంలో క్రైస్తును గురించి వారు సెలవిచ్చిన కొన్ని వాక్యాలు ఉన్నాయి. ఆ వాక్యాలు ఒక్కొక్క అక్షరమూ మనం స్వామిజీని గురించి కూడా చెప్పుకో తగినవిగా ఉంటున్నాయి. ఆ వాక్యాలను మాత్రం అనువదించి ముందుగా మనవి చేస్తాను. "క్రైస్తు ఆచార్యకం [మినిస్ట్రి] చెల్లింది మూడేండ్ల కాలమే. ఐనప్పటికిన్ని అనంత కాలానికి ఉపాదేయము లైన విషయాలు గ్రాహ్యము లైన అంశాలు ఆ ఉపదేశంలో ఉన్నాయి. ఆ మల్లె మూటను విప్పుకొనే పనినే మనం ఇప్పటికి ఇంకా చేస్తున్నాం. పందొమ్మిది శతాబ్దాలు గడచి పోయాయి. ఆ మహనీయుడు మనకు ప్రసాదించి పోయిన విజ్ఞాన ధనం ఇంత అని తెల్చుకోవడానికి గాని దాన్ని సమగ్రంగా మన అనుభవానికి తెచ్చుకోడానికి గాని ఇంకా ఎంత కాలం పడుతుందో, ఎవరు చెప్పగలరు?" అన్నారు. ఇవి క్రైస్తును గురించి స్వామిజీ అన్న మాటలు. స్వామిజీ విషయం చూడండి. వీరు పురుషాయుస్సు జీవించినవారు కారు. వేదాదివాఙ్మయంలో పురుషాయుష్యం అంటే నూరేండ్లు. మనం ఎఱిగినంతలో వాస్తవికంగా చూచినా, డెబ్బై ఎనభై ఏళ్లు పురుషాయుస్సు. స్వామిజీ పురుషాయుస్సు జీవించిన వారు కారు. శ్రీశంకరాచార్యుల జీవితకాలం వలెనే స్వామిజీ జీవితకాలం కూడా చాల కొద్దియే. మన భౌతిక దృక్పథం నుండి మఱుగు పడి పోయ్యే టప్పటికి స్వామిజీకి ముప్ఫై తొమ్మిదో సంవత్సరం నిండ లేదు. కాని ఆ అల్ప కాలంలోనే ఆయన కావించిన ప్రచారప్రబోధ ప్రభావం మన దేశంలోను బయటి దేశాలలోను అణు గుండు శక్తిలాగా వ్యాపించింది. మన దేశంలో అంతటా నూతనముస్నూ ఆత్యంతికముస్నూ అక్షయమున్నూ అమోఘమున్నూ ఐన ఉత్సాహం వెల్లివిరిసింది — స్వామిజీయే ఈలాగు అన్నారు—

నన్ కాన్ట్ రెసిస్ట్ హర్ (ఇండియా) ఎనీ మోర్; నెవర్ ఈస్ షి గోయింగ్ టు స్లీప్ ఎనీ మోర్; నో ఔట్వర్డ్ పవర్స్ కాన్ హోల్డ్ హర్ బాక్ ఎనీ మోర్; ఫార్ ది ఇన్ఫినిట్ జయంట్ ఈస్ రైసింగ్ టు హర్ ఫీట్.

భారతదేశాన్ని ఇక ఎవరూ ప్రతిఘటించ లేరు; భారతమాత ఇక ఎన్నటికీ నిద్రించదు; బాహ్యశక్తులు ఏవిన్నీ ఆమెను వెనక్కి నెట్ట లేవు. మహాభూతం లేస్తూ ఉంది—అన్నారు. దేశంలోని ఆ ఉత్సాహఫలితంగా విప్లవోద్యమం తల ఎత్తింది. అనర్గళంగా సాగింది. అరవిందయోగి లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలక్ గాంధిమహాత్ముడు మొదలైన మహా పురుషులు నాయకత్వం వహించారు. దేశ స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించింది. ఈ స్వాతంత్ర్య ధర్మానికి ప్రవక్త ప్రవర్తకుడు శ్రీవివేకానంద స్వామి. ఐతే స్వామిజి లోకానికి లక్ష్యంగా ప్రదర్శించిన స్వాతంత్ర్యం చాల విశాలమైంది. ఇప్పుడు మనం సాధించుకొన్న స్వాతంత్ర్యం, రాజకీయ స్వాతంత్ర్యం మాత్రమే, రాజకీయ బంధం మాత్రమే తొలగిం దన్నమాట. అన్ని బంధాలు తొలగవలె. బంధాలను తొలగించు

కోవడమే మనం పడే పాట్లకు అన్నిటికినీ లక్ష్యం. ముక్తి అంటే ఏమి? పరిపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే ముక్తి. అట్టి స్వాతంత్ర్యానికి మూర్తీభావము భగవంతుడొక్కడే. కాబట్టి భగవదన్వేషణమున్నూ స్వాతంత్ర్యాన్వేషణమున్నూ రెండు ఒక్కటే. ఆ విశాల స్వాతంత్ర్యంలో రాజకీయ స్వేచ్ఛ సాంఘిక స్వేచ్ఛ వైజ్ఞానిక స్వేచ్ఛ – ఈ స్వేచ్ఛలన్నీ అంగాలు. ఆ విశాల స్వేచ్ఛ వైపు మనం పురోగమించవలె, పురోగమిస్తున్నాం, స్వామిజీ కలిగించిన ఊపు మనలను ఆ శిఖరానికి చేర్చి తీరుతుంది. మన దేశానికి మహోజ్జ్వలమైన భవిష్యత్తు ఉంది అని తమ దివ్యదర్శనంలో స్వామిజీ ప్రత్యక్షంగా చూచారు. దాని సాధనకు ఆవశ్యకాలున్నూ అమోఘాలున్నూ ఐన ప్రణాళికలను సూచించారు. వాని ఆచరణ ప్రచారాల కనియే ఈ మఠాలను మిషను శాఖలను మన దేశంలోనే కాక దేశాంతరాలలోను నెలకొల్పారు.

III

స్వామిజీని గురించి ప్రసంగించేటప్పుడు సాధారణంగా పేట్రియట్ మాంక్ అని వ్యవహరిస్తుంటారు. సన్న్యాసి దేశభక్తుడు అని అర్థం. స్వామిజీ దేశభక్తియొక్క ప్రత్యేకతను మనం గుర్తించవలె. అదే మనకు గొప్ప గుణపాఠం నీతిపాఠం బోధిస్తుంది. ఆయన దేశభక్తి మిక్కుటమైంది. దేశభక్తి ఆయనలో రూపు దాల్చింది అని చెప్పినా సమంజసంగానే ఉంటుంది. దేశభక్తి స్ఫోరకాలైన వారి వాక్యాలు ఎన్నైనా ఉన్నాయి. ''భారత దేశపు మట్టి కూడా నాకు పరమపవిత్రం, భారత దేశంలో వీచే గాలి కూడా నాకు పరమపవిత్రం, భారత దేశం నాకు యాత్రాస్థలం'' అన్నారు. ''నా దేశంలో ఒక్క కుక్క ఐనా సరే పస్తు ఉండే వఱకు దానికి అన్నం పెట్టడమే నా ఆస్తిక్య సర్వస్వం' అన్నారు.

దైవభక్తి గురుభక్తి రాజభక్తి మొదలైన భక్తులలో ఉండే టట్లే దేశభక్తిలో కూడా ప్రకారభేదాలు దశాభేదాలు ఉన్నాయి. దృష్టి సంకుచితమైనప్పుడు భక్తి ఒక విధంగా ఉంటుంది, దృష్టి విశాలం ఐనప్పుడు భక్తి ఇంకో విధంగా ఉంటుంది. సంకుచిత దృష్టితో కూడిన భక్తి కలవాడు తన లక్ష్యాన్ని మాత్రం ఆదరింప గలుగుతాడు. దాని కంటె వేరైన వాని విషయంలో అతనికి సహనం ఉండడం అఱుదు, ద్వేషం ఉండడం తఱచు. అతని లక్ష్యం వైపు అతనిని త్రిప్పితే అతడు భక్తుడు, అతనికి లక్ష్యం కాని దాని వైపు అతనిని మళ్లిస్తే అతడు ద్వేషి. తన లక్ష్యం మీద ఏ చేతితో పూలు చల్లుతాడో తన లక్ష్యం కానిదాని మీద అదే చేతితో రాళ్లు రువ్వుతాడు. లీలాశుకుడు శైవుడు.

'శైవా వయం న ఖలు తత్ర
విచారణీయం, పఞ్చాక్షరీ
జపపరా నితరాం'

మాకు మంత్రం పంచాక్షరి, మాకు దైవం శివుడు, అందుకు ఏమీ సందేహం లేదు అన్నాడు. ఐతే బాలకృష్ణలీలలు ఆయన మనస్సును ఆకర్షించి ఆయనను గొప్ప కృష్ణభక్తుణ్ణిగా చేసి అతని చేత శ్రీకృష్ణకర్ణామృతం అనే గ్రంథాన్ని కూడా వ్రాయించాయి. ఆ కృష్ణభక్తుడి యెదుట రాముడు ప్రత్యక్షమైనాడట. రాముడూ కృష్ణుడూ ఇద్దఱూ ఒక్కరే అని తెలిసినవాడే ఐనా మన లీలాశుకుడు ఏం చేశాడు? ప్రత్యక్షమైన రాముడికి నమస్కారం కూడా పెట్టలేదు. పైగా ఈలాగు అన్నాడు ''నీవున్నూ కృష్ణుడున్నూ ఒక్కరే కావచ్చు. మీకు ఉండే భేదం వేషంలో మాత్రమే కా

వచ్చు. ఏనా కృష్ణవేష మైతేనే నాకునచ్చుతుంది కాని ఇప్పుడు నీవు వేసికొని వచ్చిన యీ వేషం నాకు గిట్టదు. వేషం మార్చుకొని రా, కృష్ణుడి వేషం వేసుకొని రా, తర్వాత నమస్కారం చేస్తాను'' —

విహాయ కోదణ్డశరౌ ముహూర్తం
గృహాణ పాణౌ మణిచారువేణుం
మాయూరబర్హం చ నిజోత్తమాఙ్గే
సీతాపతే త్వాం ప్రణమామి పశ్చాత్.

విల్లూ బాణాలు పారవేయి. ఫళఫళ ప్రకాశిస్తూ అందంగా ఉండే పిల్లంగ్రోవి చేతికి తీసుకో, ఒక నెమలి పురిని తలలో చెరువుకో, తర్వాత నీకు నమస్కారం పెడతాను — అన్నాడు. ఇదే విధంగా తన కక్షమీద తన వర్గంమీద తన శాఖమీద తన జాతిమీద తన మతంమీద తన దేశంమీద మాత్రమే భక్తిన్నీ ఇతర కక్షలమీద ఇతరవర్గాలమీద ఇతరశాఖల మీద ఇతరజాతులమీద ఇతరమతాలమీద ఇతరదేశాలమీద అసహన ద్వేష భావాలున్నూ ఉండడం సంకుచితదృష్టిఫలితమే. విశాలదృష్టితో గూడిన భక్తి గల వాడు తన లక్ష్యంమీద ఎంత ఆదర మైనా చూపుతాడు కాని తన లక్ష్యం కాని దాన్ని కంటగించుకోడు, ద్వేషించడు. అంతే కాక జగన్మంగళాన్ని ఆశిస్తాడు. మన కక్ష శ్రేయం పొంద వలె, ప్రతికక్షా శ్రేయం పొంద వలె; మన వర్గానికి మేలు కలుగ వలె, ప్రతివర్గానికి మేలు కలుగ వలె. మన శాఖ తనకు అర్హమైన ప్రాధాన్యం గడించుకో వలె. ప్రతిశాఖకు, దానికి తగిన ప్రాధాన్యం ఉండ వలె. మన జాతి బాగుపడ వలె, ప్రతి జాతి బాగుపడ వలె, మన మతం మనకు నిశ్శ్రేయసప్రదం, ప్రతిమతమున్నూ దాన్ని ఆస్థతో అనుసరించే వారికి నిశ్శ్రేయసప్రదమే. మన దేశాని అభ్యుదయం కలుగ వలె, ప్రతిదేశాని అభ్యుదయం కలుగ వలె. అఖండజగచ్ఛరీరంలో ప్రతిదేశమూ ఒక అవయవం. శరీరం సుస్థితిలో ఉండ వలె నంటే ప్రతి అవయవం సుస్థితిలో ఉండ వలె. మానవతతి శ్రేయం పొందవలె అంటె ప్రతికక్ష ప్రతివర్గం ప్రతిశాఖ ప్రతిజాతి ప్రతిమతం ప్రతిదేశం శ్రేయం పొంద వలె. విశాల దృక్పథం వల్ల కలిగే ఈ సామరస్యమే భక్తికి ఉదాత్తతా పరిణతిని కలిగిసుంది. భక్తికి అలంకారమై ప్రకాశపరుస్తుంది. అట్టి భక్తి స్వామిజీది.

IV

ఒక్కొక్కరి దగ్గఱ ఒక్కొక్క మేలిమి సుసమృద్ధంగా ఉంటుంది. అదే ఇతరుల దగ్గఱ తక్కువగా ఉండ వచ్చు. ఏది ఎవరి దగ్గఱ హెచ్చుగా ఉందో దాన్ని వారు ఇతరులకు వినిమయం చెయ్య వలె. భౌతిక రసాయని కాది శాస్త్ర పరిజ్ఞానం ఐహిక సంపదలు ఇవి పాశ్చాత్య దేశాలలో అపరిమితంగా వెల్లి కొల్లగా ఉన్నాయి. భారతదేశంలో ఆ పరిజ్ఞానం తక్కువ. ఐహికసంపదలు తక్కువ. పైగా దారిద్ర్యదేవత విలయతాండవం చేస్తుంటుంది. కాబట్టి పాశ్చాత్యులు ప్రాచ్య దేశాలలో ఉండే ఈ లోట్లు తీరే టట్లు తోడ్పడ వలె. అట్లే భారతీయులలో ఆధ్యాత్మికదృష్టి, ఆస్తిక్యం, అనిత్యవస్తువిరక్తి, నిత్యతత్త్వపిపాస, దానిసిద్ధికి సాధనావిధానాలు సమృద్ధిగా అనాది కాలంగా ఉంటున్నాయి. ఇవి పాశ్చాత్యదేశాలలో మృగ్యాలు. భారతీయులు వీనిని పాశ్చాత్యులకు వినిమయం చేయ వలె. ఇది శ్రీస్వామిజి ప్రణాళికకు హృదయం. ప్రతి ఒక్కరూ తమ వద్ద ఉన్న దాన్ని ఇస్తూ లేని దాన్ని తెచ్చుకుంటూ, సమష్టిశ్రేయస్సుకు పాటు పడ వలె.

పాశ్చాత్యులప్రజ్ఞ మనప్రజ్ఞ పాశ్చాత్యుల విజ్ఞానం మన విజ్ఞానం మేళనం పొంద వలె. పాశ్చాత్యులది అధునాతన దృక్పథం, మనది సనాతన దృక్పథం. సనాతనం అంటే ప్రాతది అని అనుకుంటా రేమో, కాదు సార్వకాలికం అని అర్థం, నిత్యం అని అర్థం. దేహమనశ్శక్తుల పోషణం పాశ్చాత్యుల లక్ష్యం, ఆధ్యాత్మికశక్తి వర్ధనం మన లక్ష్యం. సంఘుసేవ వారి ఆదర్శం, భగవత్సేవ మన ఆదర్శం. పాశ్చాత్యుల దృక్పథం పాశ్చాత్యుల లక్ష్యం పాశ్చాత్యుల ఆదర్శం — అవిన్నీ గొప్పవే, ఆవశ్యకాలే. కాని అవి మాత్రం ఉంటే చాలదు. మన దృక్పథం మనలక్ష్యం మనఆదర్శం ఇవిన్నీ గొప్పవే ఆవశ్యకాలే, కాని ఇవి మాత్రం ఉంటే చాలదు. అవీ ఇవీ కలిసి సర్వత్ర వెలసిన ట్లయితే అప్పుడు లోకకల్యాణం, విశ్వశ్రేయం జగన్మంగళం సాధ్య మౌతుంది. పూర్వకాలం లో మన పెద్దలు మన వర్ణవ్యవస్థను మాత్రం మనస్సులో ఉంచుకొని క్షత్రబలమున్నూ బ్రహ్మతేజమున్నూ కలిసిన ట్లైతే లోకశ్రేయస్సు కలుగుతుంది అన్నారు

పవ నాగ్ని సమాగమో హ్యాయం
సహితం బ్రహ్మ యదస్త్ర తేజసా

అన్నాడు కాళిదాసు. అస్త్రతేజంతో కూడిన బ్రహ్మతేజం వాయుసహకృతమైన అగ్నిలాగా ప్రజ్వరిల్లుతుంది అని అర్థం. ఇప్పటి ప్రపంచా నికి సరిహద్దులు హిమశైలనలసేతువులు కావు. ఇప్పటి విశాలప్రపంచపరిస్థితులలో పాశ్చాత్యు లది క్షత్రతేజం. భారతీయులది బ్రహ్మతేజం. ఈ తేజో ద్వయ మేళనమే సకలార్థసాధకం. ఇదే స్వామిజీ సందేశం.

V

ఈ సందేశం స్వామిజీ ఉపన్యాసాల మూలంగా మాత్రమే కాక, వారి జీవితం మూలంగా కూడ తెలుస్తూ ఉంది. ఆయన సంపన్న కాయస్థ వంశంలో అవతరించారు. ఆస్తిక వైజ్ఞానిక వాతావరణంలోనే వర్ధిల్లినారు —

నాయ మాత్మా బలహీనేన లభ్యః

అని అనంతరకాలంలో వేదాంత కేసరిగా గర్జింప నున్నందుకు అనురూపంగానే వారు స్వయంగా బలోత్సాహములకు అక్షయనిధులుగ ఉండే వారు. ఆయన నీతి ధర్మనిష్ఠ అప్రకంప్య మైంది. (వెరి స్ట్రాంగ్ మారల్ కారక్టర్) అన్నిటికిన్నీ పునాది అదే. అది ఉంటే అన్నీ సుసాధ్యాలే ఔతాయి. అది లేక పోతే ఏదీ సాధ్యం కాదు. దుర్వార మయిన సత్యాన్వేషణ తృష్ణ గల వారు స్వామిజి. ఆ తృష్ణను తీర్ప గల వ్యక్తిని కలుసుకొనేంతవఱకు, ఆ తృష్ణ ఆయనను నెమ్మ దిగ ఉండ నీయ లేదు. ఆయన పాశ్చాత్యవిద్యా విజ్ఞానాలను అధికరించారు. అవి ఆయన తృష్ణను ఉద్రిక్తపఱిచాయే గాని తీర్ప లేవు. శ్రీరామ కృష్ణునితోడి సమాగమమే ఆయన తృష్ణను తీర్చింది. 1880 వ సంవత్సరంలో నరేంద్రనాథ శ్రీరామకృష్ణులు కలసికొన్నారు. ఆ కలయిక ఎంతో ప్రాముఖ్యం గల కలయిక. గురుదేవుని కలసికోవడానికి మునుపటి నరేంద్రనాథుడు అప్పటంగా పాశ్చాత్య విజ్ఞాన సంప న్నిధి. నరేంద్రనా థాది బ్రాహ్మసమాజీయులను కలసికోవడానికి మునుపటి శ్రీరామకృష్ణులు అప్పటంగా ఆర్ష భారతీయ విజ్ఞాన సంప న్నిధి. లోకకల్యాణసాధకమైన భగవదంశం మొదట శ్రీరామకృష్ణుడుగా భారతీయ విజ్ఞానసంపదను ప్రోగు చేసికొని, నరేంద్రునిలో మూర్తీభవిం చిన పాశ్చాత్యవిజ్ఞానసంపదను తనయొద్దకు ఆకర్షించుకొని రెండు విజ్ఞానాల కలయికను సాధించుకొన్నది. నరేంద్రనాథ శ్రీరామకృష్ణుల

కలయిక అధునాతన సనాతన దృక్పథాల కలయిక, పాశ్చాత్య ప్రాచ్య విజ్ఞానాల కలయిక దేహమనఃపాటవాలకున్నూ ఆధ్యాత్మికశక్తికిన్నీ కలయిక. సంఘసేవాదర్శానికిన్నీ భగవత్సేవాదర్శానికిన్నీ కలయిక. వేఱే వేఱేగా ఉండేటప్పుడు అవి నరేంద్రునిలో ఇవి శ్రీరామకృష్ణునిలో ఉంటూ వచ్చాయి. అవి రెండు వ్యక్తిత్వాలు. రెండూ కలిసి ఒక్క మహావ్యక్తిగా రూపొందాయి. ఆ మహావ్యక్తియే శ్రీ వివేకానందస్వామి.

వార్తలు, విశేషాలు

స్వామి రామకృష్ణానందజి మహారాజుల తొంభై ఐదవ జయన్తి

1957 వ సంవత్సరం జూలై తే 25 ది గురువారం రామకృష్ణానందస్వాముల జయంతి తిథి పూజ మైలాపూరు శ్రీరామకృష్ణమఠంలో జరిగింది. ఆ నాటి కార్యక్రమం — ఉదయం 5 గంటలకు మంగళారాత్రికం, భజన; 6 గంటలకు గీతోపనిషత్పారాయణాలు; 8 గంటలనుండి 11 గంటలవఱకు చండీపారాయణం, విశేషపూజ, భజన; 11 గంటలనుండి 12 గంటలవఱకు హోమం, భోగం, ఆరాత్రికం; 12 గంటలనుండి 2 గంటలవఱకు దరిద్రనారాయణసేవ, ప్రసాదవినిమయం; సాయంకాలం 7 గంటలనుండి 7–30 గంటలవఱకు ఆరాత్రికము, భజన; 7–30 గంటలనుండి 8–30 గంటలవఱకు శశిమహారాజచరిత్రపఠనం, గోష్ఠి; శశిమహారాజుల జీవితవైభవాన్ని విశేషాలను గూర్చి ఆంగ్లమున శ్రీమచ్చిద్భవానందస్వాములయు శ్రీమదోజసానందస్వాములయు శ్రీ K. బాలసుబ్రహ్మణ్యయ్యరు, B. A., B. L., M. L. C. గారియు ఉపన్యాసాలు.

బహిరంగోత్సవము తే 28–7–1957 ది ఆదివారము. మధ్యాహ్నం 3 గంటలనుంచి 5 గంటలవఱకున్నూ శ్రీ విద్వాన్ ఉడయలూరు రాజగోపాలశర్మగారు కణ్ణప్పనాయనారును గూర్చి హరికథాకాలక్షేపమును శ్రావ్యంగా శ్రోతృహృదయంగమంగా సాగించారు. 5–30 గంటలకు మఠంలో పౌరసమావేశం. తిరుప్పరైత్తురై శ్రీరామకృష్ణతపోవనాధ్యక్షులైన శ్రీమత్స్వామి చిద్భవానందులు సభాధ్యక్ష్యం వహించారు. మద్ర నగర మఠాధ్యక్షులయిన శ్రీమత్కైలాసానందస్వాములు సభకు స్వాగతమంగళం అనుగ్రహించారు. రామకృష్ణమిషను హైస్కూలు మాజీ ప్రధానోపాధ్యాయులైన శ్రీ N. సుబ్రహ్మణ్యం[అణ్ణా]గారు తమిళంలోను, జైన కళాశాలాధ్యక్షులైన శ్రీ A. L. కృష్ణను గారు ఆంగ్లంలోనున్నూ శ్రీరామకృష్ణానందస్వాముల జీవితవిశేషాలను ఉపదేశాలను గూర్చి ఉపన్యసించారు. సభాధ్యక్షులైన శ్రీ చిద్భవానందస్వాములు శశిమహారాజుల నిస్స్వార్థ గురుసేవా మహిమను అరవంలో అద్భుతంగా ఉ న్యసించారు. ఉత్సవ నిర్వాహకవర్గ కార్య ప్రొఫెస్సరు శంకరనారాయణను గారి కృతజ్ఞతావందనసమర్పణంతో సభాకార్యక్రమం ముగిసింది.

శ్రీరామకృష్ణమఠ ధర్మవైద్యశాలలో 'ఎక్స్‌రే' శాఖకు ప్రారంభోత్సవం

కేంద్రప్రభుత్వంవారున్నూ పౌరమహాశయులున్నూ ఇచ్చిన విరాళాలతో మఠధర్మవైద్యశాలలో 'ఎక్స్‌రే' శాఖను నెలకొల్పారు. దానికి ప్రారంభోత్సవాన్ని 1957 వ సంవత్సరం ఆగస్టు తే 4 ది ఆదివారం సాయంకాలం 4-15 గంటలకు చెన్నరాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి శ్రీ కామరాజనాడారుగారు జరిపారు. నాటి సభకు వారే అధ్యక్షులు. భజన ప్రార్థనల కనంతరం మఠాధ్యక్షులు శ్రీమత్కైలాసానందస్వాములు మొదట సదస్సుకు స్వాగతం పలికారు. లండను నగరంలో శ్రీరామకృష్ణవివేకానందకేంద్రానికి అధిపతులుగా ఉంటున్న శ్రీమద్ఘనానంద స్వాములు ఆనాడు తలవనితలంపుగా చెన్ననగరంలో ఉండినారు కాబట్టి వారు సభ్యుల కోరికపై శ్రీరామకృష్ణసంఘసేవాదర్శాన్ని గూర్చి ఉపన్యసించారు, మఠశ్రీకార్యనిర్వాహకులైన శ్రీ శుద్ధసత్త్వానందస్వాములు ధర్మవైద్యశాలనుగూర్చిన సంగ్రహనివేదిక చదివి ఎక్స్‌రే శాఖ నెలకొల్పడం ఏలాగు నెఱవేఱిందిన్నీ వివరించారు. ముఖ్యమంత్రి పూజ్యశ్రీ కామరాజనాడారుగారు తమిళంలో ఉపన్యసిస్తూ తుపాను వరదలు కాటకాలు మొదలైనవి సంభవించినప్పుడు శ్రీరామకృష్ణసంఘం వారు వేదారణ్యం మొదలైన చోట్లలో నిర్వహించిన ప్రజాసేవాకార్యక్రమాన్ని ధర్మవైద్యశాలాకార్యక్రమాన్ని అభినందించారు. అనంతరోపన్యాసకులు శ్రీ K. బాలసుబ్రహ్మణ్యయ్యరు, B. A., B. L., M. L. C. గారు కూడా అవే విషయాలను మఱికొంత విస్తారంగా వివరించి మితహితవాక్కులనిన్నీ ప్రజాసేవాకార్యధురంధరులనిన్నీ, ముఖ్యమంత్రిగారిని కొనియాడడమే కాక ధర్మవైద్యశాలకు 500/- రూపాయల విరాళాన్ని తాము సమర్పిస్తున్నామని కూడా చెప్పారు. డాక్టరు శేషాద్రినాథనుగారి వందనసమర్పణంతో నాటి కార్యక్రమం ముగిసింది.

గ్రంథ సమీక్ష

శ్రీరామానుజకీర్తికౌముది

(మొదటి భాగము)

ప్రాప్తిస్థానము: శ్రీవైద్యవిద్యాసంస్థానము, ఆలపాడు, వయా తెనాలి, గుంటూరు జిల్లా; పుటలు 95: వెల: రూపాయి పావలా.

బహుభాషాకోవిదులుగను కవిశేఖరులుగను అనంతకల్యాణగుణపరిపూర్ణులుగను భగవద్భాగవతసేవాసంపన్నులుగను శ్రీమద్రామానుజసిద్ధాంతనిర్ధారణధురంధరులుగను వెలసిన శ్రీమాన్ ధనకుధరం రామానుజాచార్యుల వారి యెడ తమ భక్తిప్రపత్తులకు చిహ్నముగా తచ్ఛిష్యులు తొడంగిన ఈ గ్రంథము శ్రీవైష్ణవ ధర్మ విజ్ఞాన సర్వస్వ నిధి. ఇది మాసమున కొక్కొక్కటిగా 16 భాగములుగా వెలువడును. దీనికి సంపాదకులు శ్రీమాన్ ధనకుధరం వరదాచార్యులవారు. సమాలోచన సమితిలో "శ్రీమాన్ గొట్టుముక్కల రమాకాంతాచార్యులు, శ్రీమాన్ ఈయుణ్ణి వేంకటవీరరాఘవాచార్యులు, శ్రీమాన్ చెలమచెర్ల రంగాచార్యులు, డాక్టరు కందాడ రంగాచార్యులు, శ్రీమాన్ ఎమ్. వి. వి. కె. రంగా

చార్యులు'' అను విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంత దిగ్దంతులున్నారు. గ్రంథప్రథమభాగము 1957 వ సంవత్సరం ఫిబ్రువరి (దుర్ముఖి మాఘ) మాసమున మా కార్యాలయమునకు అందినది. ఈ భాగమున ఆఱు రచన లున్నవి. మొదటిది శ్రీమద్రామానుజోదాహరణము. కర్త శ్రీమాన్ శిరోమణి చెలమచెర్ల రంగాచార్యులవారు. రామానుజవిషయికమై తెలుగు దేశీయకావ్య విశేష మైన యిది యీ సంపుటమునకు ప్రారంభమంగళముగ చరితార్థ మైనది. రెండవ వ్యాసము శ్రీరామానుజావతరణము. దీని రచయితలు శ్రీ శ్రీ శ్రీ (1008) శ్రీమన్నారాయణ రామాను జియ్యరు స్వామివారు కలియుగారంభమతస్థితియు శ్రీమద్రామానుజావతార ప్రసక్తియు తత్సిద్ధాంతవిశిష్టతయు ఇందు సరళ సుగ్రహము చేయబడినవి. మూడవ వ్యాసమున శ్రీమాన్ ఆత్మకూరు గోవిందాచార్యులుగారు మతకర్తృతయందును సంఘసంస్కారమందును భగవద్రామానుజుల ప్రత్యేకతను సువ్యక్తమొనర్చిరి. సంస్కృతాంగ్లహిందీబంగాలీభాషావేత్తలును ఉత్తరమధురానగరీయులైన శ్రీమాన్ పరాంకుశాచార్యస్వామివారి హిందీ మాతృకనుండి సంగృహీత మైనది 'శ్రీమద్రామానుజులు తత్సిద్ధాంతము' అనెడి నాల్గవ వ్యాసము. ఐదవ రచన ఏకాంక నాటిక. పేరు యతిరాజభిక్షు. రచయిత శ్రీ మధునాపంతుల సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు. ఇందు యతిరాజుల పతితపావనప్రభావము ప్రపంచితమైనది ఆఱవది పద్యదశకము, శ్రీరామానుజవైభవోల్లాసస్తుతి పరము. ఇది శ్రీమాన్ కరి నారాయణాచార్యుల అస్ఖలితాక్షరపదపంక్తివిరాజితఫణితి. 'అనుకల్పభూత మురభిత్పదం సతాం' అని శ్రీ వేదాంతదేశికులవారు సాధించినట్లు ప్రపన్నులకు భగవత్పాదారవిందములకంటెనుగూడ రామానుజులచరణారవిందములు ప్రాప్యతరములు. తత్కీర్తికౌముదికి శరదాగమముగా శ్రీవైద్యవిద్యాసంస్థానమువారు పూనుకొన్న యీ గ్రంథప్రచురణోద్యమమునకు మా యభినందనములు.

యాత్రామార్గదర్శి

మొదటిభాగము (దక్షిణభారతము – మలబారు కేరళ మైసూరు కూర్గు ప్రాంతములు) రెండవ ముద్రణము, పుటలు 480, వెల 4 రూపాయలు, రచయిత శ్రీరాగం వేంకటేశ్వర్లు గారు, ప్రకాశకులు శ్రీ సీతారామనామసంకీర్తన సంఘమువారు, శ్రీరామనామక్షేత్రము, గుంటూరు.

యాత్రల ఆవశ్యకతను భారతీయులకు ఉపన్యసించుట జ్ఞాతజ్ఞాపనమే అగును. సంసార తరణార్థులకు క్షేత్రయాత్రలు ఎంత ఆవశ్యకాలో ఆ క్షేత్రాలనుగూర్చిన సర్వవిషయాలను తెలియజేయు ఇట్టి గ్రంథాలును అంత ఆవశ్యకాలే. ఆ అక్కఱను గుంటూరు శ్రీ సీతారామనామ సంకీర్తనసంఘమువారు శ్రీరాగం వేంకటేశ్వర్లు గారిచే ఈ గ్రంథరచన చేయించి సర్వజనసంస్తుత్యముగా తీర్చినారు. సర్వజిజ్ఞాసూపజీవ్యమైన ఈ పుణ్యగ్రంథమునకును, దీనికర్తలకును, కారయితలకును, ప్రేరకులకును, అనుమోదకులకును, అధమర్ణులు గాని ఆస్తికాంధ్రులు ఉండరు. వారికి నిత్యమంగళము గలుగును గాత.

ప్రభాకర్.

నారద భక్తి సూత్రములు

అనువాదకులు : శ్రీ దొడ్ల వేంకటరామరెడ్డిగారు

శ్రీ త్యాగీశానందస్వాములవారి ఆంగ్ల గ్రంథమున కిది తెనిగింపు. భక్తిని గూర్చిన సమస్త విషయములును ఇందు విపులముగ నున్నవి. భాష సులభము, సరళము.

310 పుటలు వెల : రూ. 3/-

శ్రీ శారదా ప్రసంగములు

అనువాదకులు : కీ॥ శే॥ వెదురుమూడి వేంకట కృష్ణరావుగారు

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస సహధర్మచారిణియు, ఆదర్శసతి, ఆదర్శయోగిని, ఆదర్శ మాతయు నగు శ్రీ శారదాదేవి భక్తులతో నొనర్చిన దివ్యసంభాషణలు.

"...ఈ గ్రంథము ఆంధ్రదేశమున అక్షరాస్యులగు స్త్రీలెల్లరు జదువదగినది..." —త్రిలిఙ్గ

312 పుటలు (ప్రథమ ముద్రణము) వెల : రూ. 2-50

కులము, సంస్కృతి, సామ్యవాదము

అనువాదకులు : శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు

హైందవ సంస్కృతిని ఎన్నో శతాబ్దములుగా పోషించి యభివృద్ధినొందించిన గుణకర్మ విభాగమూలమగు చాతుర్వర్ణ్యవ్యవస్థ మతాచార్యకైతవముచే మార్పబడి, భ్రంశమొంది, దేశపతనకారియయ్యెననియు దేశాభ్యుదయమును ఇప్పుడు మరల సాధించుటకు హరిజనులు మొదలు సర్వనిమ్నజాతులకు సాంఘిక, ఆర్థిక, వైజ్ఞానిక, పారమార్థిక ఉన్నతిని కలిగించి సర్వతోముఖసామ్యమును కల్పింపవలెననియు శ్రీ వివేకానందస్వామి ఈ గ్రంథమున ఉద్ఘాటించియున్నాడు. దేశాభ్యుదయమును అభిలషించువారందఱికిని అవశ్యపఠనీయమగు గ్రంథము

116 పుటలు అందమైన కూర్పు వెల : రూ. 1/-

అడ్రెసు : మేనేజరు, శ్రీరామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు – 4

శ్రీ రామకృష్ణ బోధామృతము

అనువాదకులు :

శ్రీ చిరంతనానందస్వామి

ఇందు శ్రీరామకృష్ణుని జీవిత సంగ్రహమును 1121 మహోపదేశములును గలవు.

జీవుడు : సంసారము ; మాయ, గ్రంథములు : గ్రంథులు, బాధగురువులు : బోధ గురువులు, లౌకికులు : వారి ధోరణులు, ఆత్మోన్నతి ; సాధకులు . వారి యాదర్శములు, పారమార్థిక జీవనమునకు సదుపాయములు, సర్వమతసామరస్యము, దేవుడు, జ్ఞానము : భక్తి : కర్మము, బ్రహ్మతత్త్వము మున్నగు అంశము లిందు తేటతెల్లముగ పసిబిడ్డల కయిన అవగాహన కాగల ఉపమానములతో వివరింపబడియున్నవి.

నీతికథలును సూక్తులును మకరందపేశలములు, నిర్వృతికరములు.

... ఈ గ్రంథం చదువుతూంటే ఒక్క ఐహికానికీ, ఒక్క ఆముష్మికానికీ కాక, రెంటికీ సంబంధించిన సూక్ష్మాలూ, రహస్యాలూ, కీలకాలూ చక్కగా అరటి పండొలిచి చేతిలో పెట్టినట్లు ఉంటవి... —ఆంధ్రపత్రిక

540 పుటలు ప్రజ్వలమగు పంచమ ముద్రణము ! వెల : రూ. 3-50

హిందూమతము

రచయిత : శ్రీ వివేకానందస్వామి

అనువాదకులు : శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు

హిందూమత నామమును పరస్పరభిన్నభావభూయిష్ఠములగు అనేక మతసంప్రదాయములు వహించి యుండుటచే, తత్స్వరూప నిర్వచనమునకు ఇందు శ్రీ వివేకానంద స్వాములవారు పూనుకొని ఆ మతము వేదసంహితాకాలమునుండి ఎట్లు క్రమ పరిణామ మందెనో, అందు సర్వసమ్మతమూలభావము లెవ్వియో, అది చేయు బోధ యెట్టిదో, ఇన్ని భిన్నమతాంతరము లెట్లు కలిగెనో, ఈ కలగూరగంపకు హిందూమత నామ మెట్లు లేర్పడెనో విశదీకరించియున్నారు. జిజ్ఞాసువుల కత్యంతోపయుక్తమగు గ్రంథము.

... తెనుగువాఙ్మయములో వేదాంతచర్చలపై ... ప్రకటింపబడిన గ్రంథములలో ఇది ఉత్తమోత్తమమైనదని శిరసొగ్గి చెప్పవలసియున్నది. ... —భారతజ్యోతి 12-4-1956.

168 పుటలు వెల : రూ. 1-25

అడ్రెసు : మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4